

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2059

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

SLOVENECE

Naša narodna rana

(K petnajsti obletnici koroškega plebiscita).

Petnajstletnica koroškega plebiscita je spomin na veliko in težko rano, ki se danes živo skeli naše narodno telo. Na današnji dan pred petnajstimi leti, ko je slovenski del lepe koroške zemlje po nesrečnih okoliščinah pripadel nemški avstrijski republiki, ne smemo nikoli pozabiti, kajti to je dan, ki je v vsaki slovenski duši zapisan z neizbrisnimi črkami. Tega dne je bil od našega narodnega organizma odrezan ud, brez katerega naše življenje ni popolno.

Korotan je tista zemlja, kjer je naš rod najprej začel živeti svoje lastno življenje v svobodi, kjer je bil pod svojimi knezi in je položil temelje slovenstvu kot politično organizirani enoti. Zato se slovenska Koroška ne imenuje zastoj zibelka našega rodu. To dejstvo živi še danes neporušljivo v sredi slovenskega ljudstva v Korotanu kljub germanizaciji, ki tam skoro tisoč let, deloma tiho, deloma po najbolj nasilnih sredstvih, danes pa posebno s pomočjo zvižace, gloda na slovenskem telesu.

Po dolgih desetletjih čakanja, dela, trpljenja in nad se je Slovencev l. 1919. in 1920. nudila prilika, da zberejo brate onkrat Karavank, da zaokrožijo svojo etnično in kulturno enoto po zamislih koroških velikanov Matije Majarja Zilkega in Einspielerja. Koroška bo naša, tako je šlo od ust do ust. Stevilni vlaki so vozili naše rodoljube na koroške tabore iz najbolj oddaljenih krajev Slovenije. In tam so drug drugega navduševali in tako so bili vsi prepričani, da je ugodni izid plebiscita že zagotovljen. Med tem prevelikim otročjim navdušenjem in slepim optimizmom je pa naš nasprotnik delal na tihem in zelo previdno in vztrajno. Sel je od kraja do kraja, od osebe do osebe in vsako znal pridobiti in jo zajeti v svojo mrežo. To delo se je vršilo brez znanega navdušenja in pompa — ki smo ga žal uganjali mi ob vsaki priliki in nepriliki — zato pa je zadalo smrtni udarec našemu narodu. S smejočimi se obrazi smo čakali, da bomo za vedno priželi naše brate k sebi. Pa namesto radosti je prišlo razočaranje. Nasprotnik se je polastil — po naši neprevidnosti! — slovenskega Korotana. In tedaj, ko smo spoznali, da so robovi Karavank resnično odrezali Korotan od Slovenije, nas je močno zabolelo in v tej boli smo prisegli: »Slovenski Korotan, ne pozabimo te nikoli!«

Od takrat je minilo že polnih petnajst let. Vse je ostalo, kakor je bilo, od veselih objavljenih in garantiranih naravnih pravic koroških Slovencev se dejansko z vsemi sredstvi okrnjujejo dalje in naš rod počasi umira. Koliko je Slovencev, ki svojih rodnih bratov iz Korotana ne pogrešajo več v svojem domu. Skoro bi jih popolnoma pozabili, da ni teh obletnic, ki nas pretresajo in ob katerih nas postaja sram našega narodnega greha. Nekaj časa smo žalostni, potem pa zopet na to važno in perečo vprašanje pozabimo. Kaj radi pravimo, da je vsako delo in trud zamanj. Saj smo že poskušali, pa vse nič ne pomaga. Kaj bi se potem še borili za spoštovanje in negovanje naše narodnosti na tujih tleh, ko vse nič ne pomaga: »Koroška je za nas izgubljena...« Od dne do dne postajamo večji pesimisti. In prav ta pesimizem je uničil že dokaj lepih načrtov in pobud, ki bi, ako bi bili spremljani od vztrajnega dela, morali prinesiti lepe sadove.

Če bi se prav zavedali in premislili, kako težko borbo mora prestajati slovenski življenjski onstran Karavank, da se ohrani, ne bi držali križem rok, ampak bi se z vso ljubeznijo in vztrajnostjo oklenili koroškega vprašanja in bi prej ne odnehali, dokler ne bi bile narodne pravice naših koroških bratov popolnoma zagotovljene. Kako moremo mirno trpeti, da se naši mladinci po Koroškem vcepjajo nemški duh in jezik? Kaj bo s tem našim kosom zemlje čez nekaj desetletij, če bo šlo v tem pravcu tudi v bodoče? Poslednji sledovi slovenske besede in pesmi bodo zabrisani in bodo utonili v nemškem morju.

Mi smo tako pravico ljubi in plemeniti, da pustimo, da se nemški življenjski v naši državi, giblje v popolni prostosti: damo jim včasih še več, kot zahtevajo. In še se oglašajo in vpijejo v svet po časopisju, da so zatirani in da nimajo svobode. Če pomislimo, da je vseh Nemcev v naši državi okoli 400.000 in da imajo okoli trideset časopisov in raznih revij, potem si pač ne moremo misliti, zakaj se pritožujejo in nas obrekujejo po vsem svetu, da smo nekulturni ljudje. Ob tej priliki moram tudi omeniti, da imajo Nemci v Jugoslaviji 154 osnovnih šol s 570 oddelki. Na teh šolah poučuje 572 učiteljev. Poleg teh šol imajo 38 otroških vrtec s 49 oddelki, 6 meščanskih šol s 24 oddelki in gimnazijo s 4 oddelki. Pred tremi leti je vlada dovolila Nemcem celo otvoritev zasebnega učiteljskega in dopustila, da na tem učiteljskem poučujejo celo profesorji iz Nemčije, ki niso naši državljani. Zdaj pa poglejmo, koliko je na slovenskem Koroškem slovenskih šol. Vseh Korošcev je 90.000 in nimajo niti ene slovenske šole. Obstojajo sicer utrkvistične šole, pa to so le pomemčevalnice za našo mladino. In za slovensko mladino imamo samo dva učiteljska slovenske narodnosti, vse drugo učiteljsko je nemško in odločno nasprotno slovenski vzgoji in slovenski kulturi. Zaradi tega zamira leto za letom po našem Korotanu naša beseda in pesem. Kdaj bomo zajeli to nemško poplavo, ki skuša oropati Korošce tisočletne slovenske narodne kulture? Dan za dnem lahko čitamo v naših listih žalostne tožbe iz Korotana, pa smo menda za vse gluhi. Stresimo se že enkrat in zgrabimo za delo in sicer resno in vztrajno delo!

Petnajsta obletnica koroškega plebiscita naj užge v naših središnih močnem plamen ljubezni do naše krvi v Korotanu. Koroško vprašanje bo spet oživilo med nami, kadar se bomo zarili vanj kot črvi. Mi sami lahko

Vojna med Italijo in Abesinijo vedno bolj draži Angleže

Vojaški pakt Egipet-Anglija

Egipet dobi armado 100.000 mož - Vse egiptske luke na razpolago Angliji

London, 10. okt. TG. Po seji ministrskega sveta je bila seja, kateri so prisostvovali zunanji minister Hoare, vojni minister Halifax, letalski minister Cunniffe Lister, prvi lord admiralitete Eyres Monsell, kolonijalni minister MacDonald in še drugi vojaki. Kakor se izve, so obravnavali važno vprašanje vojaške pogodbe z Egiptom, ki jo forsiira šef vlade Nazim paša.

Ta pogodba predvideva zaenkrat 100.000 mož močno egiptsko armado pod angleškimi častniki in podčastniki. Egipt, tako zahteva Anglija, da vsa svoja pristanišča na razpolago angleskemu brodomu tudi za vkrcanje in izkrcanje vojnega materiala. Angleži hočejo prevzeti tudi aprovizacijo armade. Anglija bo organizirala v Egiptu vojaške delavnice in tovarne. Sicer se vse to že zdaj vrši brez vsakega ugovora od strani egiptovske vlade, toda Egipt bi to pogodbo rad izrabil v to, da postane popolnoma neodvisen na enaki nogi z Anglijo. Angleži so Egiptu ugodili dozdaj v toliko, da je egiptovska vlada smela včeraj odpraviti vse predpise angleških državljanov v Egiptu, kar se tiče sodstva.

Nadalje je angl. vojni posvet sklenil, da pošlje vojaštvo tudi v kolonijo Keajjo, predvsem pa v Sudan. Predvsem se misli okrepi garnizija v Kassali tik ob italijansko-abesinski meji. Lord admiralitete je izjavil, da bo v kratkem lahko vsa britanska mornarica z malimi izjemami osredotočena v Sredozemskem morju, kamor so poslali tudi najnovejšo križarko »Galathea«, ki je komaj prišla iz ladjedelnice.

Anglija vkoraka v Abesinijo Pogajanja z abes. cesarjem

Aleksandrija, 10. okt. Iz popolnoma zaustavljenega vira se izve, da se angleška in egiptovska vlada že pogajata z abesinsko vlado v Addis Abebi, kateri sta predložili, da dovoli, da angle-egiptovske čete vkorakajo v ozemlje jezera Tana in ga zasedejo toliko časa, kolikor bo potrebno, da ne prekorajo meje tega ozemlja Italija. Kot mejo označata egiptovska in angleška vlada mesto Gondar na severu in modri Nil na jugu. Zdi se, da bo abesinski neguš to sprejel. S tem bi abesinsko vprašanje stopilo v novo fazo.

Skoraj vse angleško brodovje v Sredozemskem morju

London, 10. okt. b. Britanski vojni ukrepi na Sredozemskem morju se z veliko naglico

Francija mobilizira dva letnika

Pariz, 10. okt. b. Po informacijah iz najbolj zanesljivega vira je zahteval francoski generalni štab od vlade, da pokliče pod orožje dva letnika. Trdi se, da je vlada na to pristala in da se bo vojni vpokliče izvršil prihodnje dni. V opravičilo tega svojega ko-

nadaljujejo po točno določenem načrtu, ki se bo izvedel do vseh podrobnosti. Sedaj pošilja Velika Britanija v Sredozemsko morje manjša brodovja sestojeca se iz križark, torpednih rušilcev in zlasti veliko podmornic. Tako so včeraj prispele v Gibraltar 4 podmornice, ki so bile tam natovorne s potrebnim pogonskim materialom, nakar so odplule v Suez. Tudi na Malti se končujejo vse priprave za obrambo te pomorske baze, ki služi sedaj bolj kot prehodna baza za ono britansko brodovje, ki se pošilja v egiptovske luke in druge luke v Sredozemskem morju. Protiletalske baterije so vse na svojih mestih in so pripravljene sprejeti letalski napad sovražnika. Pristop civilnemu prebivalstvu do protiletalskih baterij je strogo prepovedan.

raka povdarja francoski generalni štab, da so učinkovite sile francoske sile tako majhne, da ne bi služile niti za najnujnejše vojne potrebe, Francija pa mora v tem težkem trenutku biti pripravljena na vse.

Položaj na bojiščih Po posebnem dopisniku „Daily Telegrapha“

Zastoj — V pričakovanju abesinske ofenzive

Angleška poročila:

Brez vesti s fronte - „Times“ o „minimalnih uspehih Italije“

Addis Abeba, 10. oktobra. AA. Poročevalec agencije Reuter poroča: Ko so se včeraj zbrali novinarji, da sprejmejo uradna poročila, jim je bilo sporočeno. Na severu nič novega, na jugu nič novega. Zastoj v vladi je dodal, da z vseh treh front niso prišla kakak nova poročila. Če to ni posledica cenzure, pravi poročevalec, si je treba misliti, da so telegrafski in telefonske zveze s prestolnico prekinate. V vsakem primeru je značilno, da uporablja vlada za prenos svojih uradnih depeš tekače, ki pretečejo po 50 km na dan.

London, 10. oktobra. AA. »Times« so v današnjem uvodniku o vojaških operacijah v Abesiniji zavzele stališče, da italijanski uspehi niso prepričevalni. Vojaški strokovnjaki kakor tudi ostala angleška publika se čudijo, da Italijani ne morejo hitreje prodirati v abesinsko ozemlje. Nikakor pa se ne morejo hvaliti s svojimi dosedanjimi uspehi, ki so minimalni, če se pomisli, da na svojem pohodu sploh še niso naleteli na redno abesinsko vojsko. »Daily Telegraph« ugotavlja, da je izzvala v Italiji skrb okoliščina, da doslej ni bila objavljena niti ena službena lista padlih in ranjenecov. Nikakor ni verjetno, da Italijani ne bi imeli nikakih izgub. Posebej pa je treba poudariti, da od 6. t. m. niso zavzele niti ene abesinske vasi.

Edagahamus zavzeli Italijani

London, 10. oktobra. AA. Reuter poroča iz Rima: Potrjujejo vest, da so Italijani zavzeli hrib Edagahamus južno od Adigata. Podrobnosti bojev so te-le: Ko so italijanska letala opazila, da se pomikajo večji oddelki abesinske vojske proti temu masivu, so Italijani poslali brez odloga svojo kolono izbranih čet, sestavljeno iz domačinov, da zavzamejo ta masiv, ker je nenavadno velike važnosti v strateškem pogledu. Nastala je pravcata dirka na obeh straneh: Italijani in Abesinci so hiteli, kdo bo prej zavzel te postojanke. Zdi se, da se je napolned posrečilo Italijanom prebiti Abesince in zasedeti Edagahamus. Zavzetje tega masiva je Italijane stalo silne žrtve. Plezati so morali po strmini, kjer ni nikakih potov, svojih devet tisoč čedevj visoko v ledenomrzlem vetru. Ker je masiv prestrm, niso mogli rabiti tankov. Italijani so bili malone prepričani, da bi bilo nemogoče pregnati sovražnika iz postojank na tem masivu, če bi se mu bilo posrečilo zasedeti ga pred nimi. (i)

Italijanska poročila:

Aksum še ni zavzet - Italijani priznavajo abesinske zmage

Rim, 10. okt. AA. Vest, da so abesinske čete ponovno zavzele Aduo, proglašajo merodajni italijanski krogi za tendenciozne. Italijansko vrhovno poveljstvo zatrjuje, da je v torek na vsej fronti vladal mir. Kraji, po katerih prodirajo italijanske

premagamo vse ovire, samo če hočemo delati in vztrajati. Slovence v Korotanu čakajo še hujše borbe za naravne pravice, za vrednote jezika in narodne kulture. Zato je tem večja dolžnost vseh Slovencev in vsega jugoslovanskega sploh, da rodne brate v Korotanu moralno podpremo, da solidarno stojimo za njimi v boju za njihove naravne narodne svoboščine, da pomagamo celiti rane, ki so nam in našim bratom bile zadane po plebiscitu. Pomnimo dobro, da je nam Slovencev v jugoslovanski državi poverjena visoka patriotična naloga, da zvesto in verno čuvamo

čete, so popolnoma brez cest in potov ter je zaradi tega naravno, da so takoj pričeli graditi ceste po ozemlju, ki so ga zasedle. Kakor kaže položaj, bo italijanska vojska kmalu prodrla do Aksuma. Akeija v vzhodni Afriki se bo vsekakor pospešeno nadaljevala, ker je postala sprito zadržanja Zeneve še bolj potrebna. Po italijanskem mnenju so izčrpane vse možnosti mirnega sporazuma, tako da je mogoče italijansko-abesinski spor urediti samo še z oboroženo silo. Vendar ni izključeno, da bi Italija pristala na nadaljnja pogajanja s Francijo in Anglijo.

Messagero o protinapadih Abesincev

Rim, 9. okt. AA. »Messagero« poroča, da so italijanska letala preletela mesto Sokota, ki šteje 5000 prebivalcev in ki leži 150 km južno od Aduo. List poroča dalje, da je oddelk abesinske vojske dobil nalog, naj prodre čez mejo italijanske Eritreje in napada italijansko zaledje na črti Senaf-Harazit. »Popolo d'Italia« poroča, da je prvi italijanski armadni zbor, ki je zavzel Adigrat, moral odbiti hude abesinske protinapade. Abesinske čete so se umakile na svoje prvotne položaje po hudih izgubah. Po poročilu lista so nad italijanskimi položaji opazili prvo abesinsko letalo. Letelo je v veliki višini. (i)

Italija prodira v Ogoden

Addis Abeba, 10. okt. c. Italijanska ofenziva v Ogodenu se razvija. Letalstvo je najprej z bombardiranjem očistilo pokrajino okoli reke Mebe. Sedaj prodira topništvo ob reki dalje. Letala so pobila mnogo ljudi. (i)

Asmara, 10. okt. c. Havas poroča, da se življenje v mestu Adigrat in v vsej italijanski Tigridi normalno razvija. Prebivalstvo že dovaža v mesto živež, ker je opazilo, da Italijani v redu plačujejo. Trgovina v vsej okolici se že lepo razvija. (i)

Nemška poročila:

„Zastoj v operacijah“

Berlin, 10. okt. AA. Posebni vojni dopisnik DNB-a poroča: Od nedelje ni nastopila nikak bistvena izprememba položaja na bojišču. Oddelki generala Santinija je prodrli še nekaj kilometrov, v ponedeljek je pa nastal zastoj v operacijah. Italijani si urejajo zaledje zaradi boljše in lažje oskrbe čet. Abesinske izgube v prvih bojih cenijo na približno 2000 mož, med njimi okoli 500 ujetnikov.

DNB poroča iz Addis Abebe: Od včeraj ni nikakih novih poročil ne s severne ne z južne fronte. V tukašnjem diplomatskem zboru razpravljajo o skupni pobudi pri vladah, da bi intervenirale v Rimu glede naloga italijanskemu vrhovnemu poveljstvu, da naj ne obstreljuje Addis Abebe, ker živi v abesinski prestolnici več ko 5000 tujecev in gre vrhu tega za neutrjeno mesto, ki nima nikake važnosti z vojaškega stališča. (i)

žerjavico ljubezni in zvestobe do vseh Slovencev, kolikor jih je, pri čemer korotanski ne smemo pozabiti. Mi moramo vzdrževati organizirano skupnost z vsemi udi našega naroda, in jim pomagati do njihovih narodnih kulturnih pravic.

Petnajsta obletnica nesrečnega koroškega plebiscita naj nas opomni, da se prav resno opiramo koroškega vprašanja in ne odnehamo prej, dokler ne bo slovenski značaj, narodna individualnost in kulturni obstoj in napredek naših koroških bratov trdno zasiguran. Jože Podslivinski.

Izjava generala Santinija: Pričakujemo protinapad na Aduo

Berlin, 10. oktobra. AA. Posebni vojni dopisnik DNB poroča, da je zveza s fronto še zmerom dokaj težka. Dopisnik je včeraj obhodil fronto pri Adigratu in pri tej priliki govoril z generalom Santinijem. General mu je med drugim izjavil, da so njegove čete s forsiranim maršem prodirale od meje do Adigrata in zavzele to mesto tako rekoč brez odpora. Mesto ima okoli 3000 prebivalcev. Ras Sejum, pravi general Santini, je šel te dni v Addis Abebo, da prispeže cesarju. On je odredil evakuacijo teh obmejnih krajev. Ni še znano, je dodal general Santini, ali gre za dejansko strateško akcijo ali pa za popust rasa Sejuma, da izvabi Italijane v past. Na vsak način računajo Italijani z abesinskim protinapadom na Aduo. Zato tudi utrjuje svoje postojanke. Prebivalstvo zasedenih krajev, dve tretjini sta muslimanski ena tretjina pa katoliška, ni sovražno razpoloženo proti italijanskim četam, temveč so jih celo začeli oskrbovati z živežem. General Santini je dalje izjavil, da mu je v veliko osebno zadoščenje, ker je mogel sam zasadi italijansko zastavo v Adigratu, ker je bil leta 1896 kot podporočnik med italijanskimi četami, ki so morale po nesrečni bliski pri Adui izprazniti Adigrat. (i)

Francoska poročila: Boji okrog Aksuma

Pariz, 10. okt. b. Po poročilih francoskih posebnih dopisnikov iz italijanskega glavnega stana, ni prišlo danes do večjih borb. Le na enem mestu so napredovale italijanske čete in zavzele važen strateški položaj, ki jim bo omogočil, da obvladajo tudi Aksum, ki je še vedno v rokah Abesincev. Kot vzrok odpora, ki traja že tri dni, se trdi z italijanske strani, da je treba najprej popolnoma urediti ozadje, nakar bodo Italijani zopet pri dnu prodirali naprej. Francoski poročevalci izrekajo dvom, da bi bilo na fronti tako mirno, kakor se poroča z italijanske strani, ker so baje v teku hudi boji, za katere je težko predvideti, kako se bodo končali.

Abesinska protiofenziva

Pariz, 10. okt. b. Po poročilih francoskih dopisnikov, ki se nahajajo v Asmaru, se priznava, da so Abesinci že dva dni v protiofenzivi na celi črti Aduo-Adigrat. V teku včerajšnjega dne so abesinske čete trikrat izvršile napok na italijanske položaje, pa so bile po trditvah vrhovnega italijanskega poveljstva vselej z velikimi žrtvami odbite.

Italijanski poslanik noče iti

Addis Abeba, 10. okt. c. Italijanski poslanik de Vinci še zmeraj ni odpotoval iz Addis Abebe. Pri zunanjem ministru je vložil protestno noto proti natočevanju, češ da je s svojo radio postajo vršil špionažo. Italijanski poslanik poudarja, da je bila radio postaja na zemljišču francoskega poslanstva. Abesinski vladni sporoča, da ne bo zapustil Addis Abebe prej, dokler ne pride tja italijanski konzul iz Degamona.

Italija utrjuje Dodekanez

London, 10. okt. AA. Agencija Reuter poroča, da Italijani naglo utrjujejo otok Leros in ga pretvarjajo v svoj Helgoland. Na otoku gradijo veliko pomorsko bazo. Luka je strogo zastražena in pred njo je usidranih 6 podmornic, več rušilcev in 1 križarka. 50 letal stalno kroži nad vsemi Dodekaneskimimi otoki. Na grič, ki se dviga sredi otoka, so speljali zelo široko cesto, in pod njim so zgradili veliko letališče. Utrdbe gradijo noč in dan. (i)

Dunajska vremenska napoved: prehodno poslabšanje vremena z zapada.

Huda debata v Ženevi

Baron Aloisi napada Anglijo

Ženeva, 10. okt. b. Na današnji seji plenuma Zveze narodov je prvi govoril laški delegat baron Aloisi, ki so ga navzoči poslušali v največjem molku brez kakšnega odobravanja in brez manifestiranja nezadovoljstva. Oči vseh so bile uprte hladno vanj. Po informacijah, ki so prispale iz Rima, je napovedan izstop Italije iz Zveze narodov, vendar pa do te senzacije do danes še ni prišlo, bodisi iz razloga, da v Rimu verjamejo, da pride še v tistem trenutku še do kakšnega preobrata, bodisi da čaka Italija na pričetek posameznih sankcij in bi se le iz tega izvajala svoje posledice s tem, da izstopi iz ženevske ustanove.

Baron Aloisi je v svojem govoru ponovno obravnaval pred ženevskim vrhovnim forumom italijanske stališče ter v obširnih izjavah prešel na položaj v vzhodni Afriki. Baron Aloisi je ponovil staro trditve, da je akcija italijanske armade v vzhodni Afriki sledila šele po mobilizaciji abesinske vojske, italijanska armada, zbrana v Eritreji in Somalijski pa je imela nalogo samo zaščititi italijanske pokrajine, nikakor pa ne izvrševati napad na Abesinijo.

Baron Aloisi se je v svojem govoru večkrat dotaknil Velike Britanije in jo obtožil, da je vse, kar se v Ženevi dogaja, njeno delo. Baron Aloisi je omenil postopanje Zveze narodov ob času kitajsko-japonske vojne in vojne med Bolivijo in Paragvajem v Ameriki ter poudaril, da je postopek Zveze narodov v prvem slučaju trajal 17 mesecev, ne da bi končal njen sklep s sankcijami. Ob času, ko je trajala vojna v Gran Chacu, je procedura Zveze narodov trajala dve leti, in zopet ni prišlo do sankcij. Zakaj sedaj namerak sankcije proti Italiji? Na to vprašanje ne more nihče prav odgovoriti, vsakdo se izogiba pravemu odgovoru. Toda za one, ki doslej niso vedeli, kaj se dela izza kulise, je to znak, da tu nekaj ni v redu in da se proti Italiji hote in po načrtu tako postopa.

Končno je baron Aloisi zahteval pravice za Italijo, ki je bila brez svoje krivde postavljena na založno klop.

Ko je zastopnik Italije baron Aloisi končal svoj govor, se je dvignil predsednik skupščine dr. Beneš in izjavil, da sta se poleg Italije samo Avstrija in Madžarska izjavili proti izvajanju sankcij, kakor jih predlaga odbor šestorice. S tem je predlog Sveta ZN glede čl. 16 pakta ZN sprejet in prenaša v podrobno debato.

Lavalov govor o obveznostih na obe strani

Prvi je govoril francoski ministrski predsednik Laval, ki je rekel, da bo v svojih izjavah zelo kratk: Francija bo izvršila svoje obveznosti. To sem poudaril pred Svetom ZN in pred vami ponavljam. Pakt ZN je naš zakon. Toda ozir priateljstva nam nalagajo, da storimo v okviru pakta ZN vse, da preprečimo težave in mirno poravnamo razvijajoči se spor. Francija ne pozablja na svoje prijateljstvo s Italijo, ker bo to gotovo omogočilo sporazum v okviru ZN.

Angleška roka?

Državni udar v Grčiji

Monarhija pred durmi — General Kondilis začasni diktator

Atene, 10. oktobra. TG. Povsem nepričakovano je prišlo danes v Grčiji do novega državnega udara. General Kondilis je nenadoma strmoglavil dosedanja vlada Calderisa ter prevzel ne samo predsednik nove vlade, marveč tudi funkcije predsednika republike. Parlament bo brez dvoma še v teku noči sprejel spremembo ustave ter uvedel začasni regentski režim do plebiscita, ki naj uvede v Grčiji monarhijo. Predsednik republike preneha z nocošnjim večerom izvršiti dolžnosti najvišjega predstavnika oblasti. V diplomatskih krogih trdijo, da je Anglija tista, ki pritiska na Grčijo, da uvede monarhijo, ker Anglija potrebuje v sedanjem mednarodno-političnem položaju, ki je nastal v Sredozemskem morju po izbruhu vojne med Italijo in Abesinijo, zanesljivega zaveznika v Grčiji. Kralj Jurij pa, ki živi sedaj v Londonu, je dal vsa jamstva, da bo v vsem sledil angleškim zunanje-političnim navodilom.

V naslednjem prinašamo kratke vesti, ki jih je o državnem udaru v Grčiji priobčila naša uradna agencija Avala:

Atene, 10. oktobra. AA. General Kondilis je ob 13 sestavljal novo grško vlado.

Vlada generala Kondilisa je sestavljena takole: Predsednik vlade in finančni minister general Kondilis, podpredsednik vlade in zunanji minister Teodofis, vojni minister general Papagos, poveljnik prvega armadnega zbora v Atenah, minister

Turčija ne mobilizira

Belgrad, 10. okt. AA. S snočnim simphonom je potoval skozi Belgrad zunanji minister turške republike Tevfik Ruđi Aras. Na postaji ga je pozdravil predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović. Po krajšem razgovoru s predsednikom vlade v salonu postaje je turški zunanji minister nadaljeval pot v Ženevo. Do Zemuna so ga spremljali predsednik vlade in ostali poslanci. Turški zunanji minister je pooblastil novinarje, naj demantirajo alarmantne vesti o oborožitvi Turčije, ki so brez podlage.

Klajpeda volila nemško

Klajpeda, 10. okt. AA. Na osnovi uradnih podatkov o poslednjih volitvah so litvanske liste dobile pet mandatov, in sicer Zveza Litvancev tri, centum litvanskih poljedelcev in delavska stranka skupno dva. Nemški stranki pripade 23 mandata. O enem mandatu pa bo volilni odbor objavil sončni rezultat v ponedeljek. Volitve so po zakonu sedaj zaključene in parlament volja za izvoljen, čim volilni odbor objavi definitivno listo izvoljenih poslancev. Protesti radi volitev se imajo vložiti v petih dneh po objavi te liste. Vrhovno sodišče mora v desetih dneh po vložnem protestu izdati razsodbo, ki se mora objaviti v uradnem listu. Parlament se sestane 15 dni po objavi uradno določene liste narodnih poslancev.

Zagrebska vremenska napoved: Lahni porast oblazinosti, zlasti v zapadnih delih države, tonlo in vetrovno.

Eden odgovarja

Za njim je govoril Eden, ki je zagovarjal misel, da se naj tokrat pokaže, da hočejo vsi člani ZN kolektivno rešiti idejo miru in boljši bodočnosti človeštva. Nato je govoril švicarski delegat Motta, ki je pozdravil Lavalovo izjavo, da hoče nadaljevati s politiko prijateljstva v interesu miru in Zveze narodov. Takoj nato je bila dopoldanska seja zaključena ob 12.50, popoldanska seja pa se je začela ob 16.50.

Na popoldanski seji so govorili zastopniki republike Haiti, Čile, Ekvador, nakar je abesinski delegat Tekle Havarja ponovil svoje obdolžitve proti Italiji. Nato je predsednik dr. Beneš odredil načelno glasovanje o poročilu odbora šestorice in Sveta ZN. Prej pa je še prečital resolucijo skupščine ZN, ki jo je izdelalo predsedstvo.

Ta resolucija pravi, da jemlje skupščina ZN na znanje vse predhodne sklepe Sveta ZN in odbora šestorice. Zato se naslanja na določila člena 16 pakta Zveze narodov in poziva vse člane, naj izvolijo odbor strokovnjakov ki bo pripravil vse potrebne za izvajanje sankcij. Ta tehnični odbor bo posledje tudi zasledoval razvoj spora.

Sankcije sklenjene z 51 proti 1

Nato se je vršilo glasovanje in je bila resolucija o sankcijah sprejeta z 51 proti 1 glasu. Proti je glasovala samo Italija, vzdržali pa sta se glasovanja Avstrija in Madžarska. Nato je skupščina sklenila, da se mora tehnični odbor sestati že jutri dopoldne ob pol 11., zvečer pa bo seja skupščine ZN ob pol 7., ki bo sprejela končno besedilo o izvajanju določil čl. 16 pakta ZN.

Po seji skupščine ZN so se sestali takoj angleški in francoski strokovnjaki, ki proučujejo problem gospodarskih sankcij. Med njimi je bil že dosežen popoln sporazum glede tega, kako se bodo izvajale sankcije.

Takoj po seji skupščine ZN je španski delegat de Madariaga obiskal Laval in Edena in ju opozoril, da Španija vse doletje ne bo sodelovala pri izvajanju sankcij proti Italiji, dokler se ne konča sedanja carinska vojna med Španijo in Francijo in pa med Španijo in Anglijo.

London, 10. oktobra. AA. »Daily Telegraph« poroča, da so se v Ženevi angleški in francoski strokovnjaki sporazumeli o obsegu sankcij, ki jih bosta predlagali obe državi proti Italiji. Sankcije bodo takega značaja, da jim nihče ne bo mogel pripisati sovražnega namena. Po omenjenem sporazumu bodo plenumu ZN predložene naslednje sankcijske odredbe:

1. Prepoved vseh inozemskih kreditov Italiji.
2. Delna omejitev uvoza iz Italije s pomočjo kontingentov.
3. Omejitev izvoza v Italijo in sicer za blago, ki služi izdelovanju vojnega materiala.
4. Ukinitve prepovedi izvoza orožja v Abesinijo v vseh državah, ki so to prepoved izdale v zadnjem času.

za mornarico Tusmanis, minister za letalstvo Nikolaidis, notranji minister Spinas, pravosodni minister Kloris, minister za narodno gospodarstvo Temuzoris, minister za promet Mavromihailis, državni podtajnik in vojni ministrstvo Merkulis.

Vlada generala Kondilisa se bo predstavila narodni skupščini danes popoldne, ko bo prisegla. Nato bo narodna skupščina proglasila abolicijo dosedanjega republikanskega režima.

Vlada generala Kondilisa bo opravljala regentske funkcije do končnega plebiscita, ki se bo vršil 3. novembra t. l.

V Atenah in na vsem Grškem je proglašeno obsešno stanje.

Predsednik vlade general Kondilis je dal izjavo, da je na prošnjo poveljnikov vseh vojaških sil v državi pristal na sestavo nove vlade.

Zastopniku agencije Avala je dal tole izjavo: Vlada, ki sem jo sestavil, bo izvedla plebiscit. Republikaški režim bo danes popoldne ukinila narodna skupščina. Do konca plebiscita bo ministrski svet vršil funkcije vrhovne oblasti.

V vsej Grčiji vladata red in mir. Nikjer ni prišlo do incidentov. V Atenah je popoln red. Vojaški oddelki so zasedli poslopje pošte in brzojava in najvažnejše ločke v prestolici.

Vsi atenski listi so izdali posebno izdajo, v kateri obveščajo grški narod o najnovejših dogodkih.

Vojaški značaj plebiscitne proslave v Celovcu

Celovec, 10. okt. c. Danes so se tukaj vršile velike proslave obletnice plebiscita. Tokrat se je prvič zgodilo, da je imela vsa proslava tudi močan vojaški značaj. Pri vseh proslavah je morala sodelovati tudi vojska, proslava sama pa se je končala z veliko vojaško paradno na Dollfusovem trgu. Zanimivo je tudi, da so poleg vojaštva, oboroženi korajski tudi oddelki patriotskih organizacij. Proslava se je začela s polaganjem vencev pred spomenikom padlim za Koroško. Prvi je položil vence knez Starhemberg, ki je imel nato na Sportnem prostoru pred 12.000 poslušalci velik govor. Po njegovem govoru je bila parada vseh vojaških in oboroženih ljudskih organizacij, ki je trajala skoraj dve uri.

Volitve v Angliji

London, 10. oktobra. b. Angleški parlament bo najbrže sklican 22. oktobra. Nove volitve bodo koncem novembra z geslom: »Oboroževanje in Zveza narodov«. Vladna stranka, zlasti konservativci računajo z ogromno zmago, zlasti radi tega, ker opozicija ni računala s takšnim razvojem političnih razmer in gre takorekoč nepripravljena na volitve. Poleg tega je javno mnenje v ogromni večini na strani vlade. Opozicijskim strankam manjka vsako volilno geslo in zaenkrat ne preostane drugega, kakor da podpirajo vlado.

Fiksne ideje dr. Kramerja

Poročali smo že, da je gospod minister na razpoloženju dr. Kramera nedavno na shodu svojih somišljenikov v ljubljanski Kazini govoril o narodnem in državnem edinstvu, v čemer je strokovnjak, da pa je vpletel v te svoje misli tudi osebo, ki absolutno ne spada v politične razprave strankarskega značaja, ter da je izjavil, da so le pristajši »jugoslovenske nacionalne fronte« edini legitimni izvrševalci oporoke blagopokojnega kralja.

»Jutro« je bilo zaradi tega neprijetno dirjeno in je takoj demantiralo, da bi bil gosp. dr. Kramer tako govoril ter je njegove izjave podalo v drugačni obliki. Baje je gosp. dr. Kramer samo rekel, da bo ta fronta branila oporoko velikega kralja proti vsem, ki bi jo skušali revidirati, in da je on prepričan, da bo ves narod to oporoko čuval. — Kdor pozna politično ideologijo fuhrerja jugoslovenske nacionalne fronte, bo brez dvoma prejel našemu poročevalcu nego »Jutra«, ki dr. Kramerja zelo nerodno izgovarja, zakaj njegova verzija nehoti samo potrjuje prepričanje, da je naš poročevalec prav slišal. Če dr. Kramer predpostavlja, da obstajajo ljudje, ki bi radi sestojanarski program revidirali in če se trdno nadeja, da se bo narod postavil na njegovo stran, če bi bilo treba ta program braniti — potem teh ljudi dr. Kramer gotovo ne vidi na luni, ampak bržčas v Jugoslaviji sami in sicer v Sloveniji. Zakaj splošno je znano, da v tem oziru gosp. dr. Kramera, odkar dela in se trudi na političnem poprišču, sploh vidi v svoji lepi domovini same grozne strahove. Enkrat so se mu prikazovali v obliki črnih inkvizitorjev, ki preganjajo svobodne mislece, drugičkrat je videl v Sloveniji same papeške zarote zoper

našo mlado državo v zvezi z laškimi fašisti, od leta 1929 dalje pa ga tlačijo ko mora »revizionisti«, ki baje nameravajo prekucniti sestojanarsko ustavo.

Če bi gosp. dr. Kramer sam za svojo osebo imel te fiksne ideje in jih ohranil zase, bi ne bilo proti temu ničesar reči, ker fiksnih idej imajo skoro vsi ljudje vse polno. Toda gosp. dr. Kramer je politik, je bil že večkrat na odgovornih mestih naše državne politike in vodi zdaj jugoslovensko nacionalno fronto ter prireja shode. Ko je ta fronta bila na vladi, so se naši ljudje na vse načine preganjali, to je, pošiljali v izgnanstvo, odpuščali iz državnih služb s penzijo ali tudi brez nje, predstavljali v južno Srbijo, preterirali in postavljali pred sodišča ter kaznovali kot sovražniki države in dinastije, oziroma kot politični nasprotniki idej blagopokojnega kralja in rušilci narodnega in državnega edinstva. Če se fiksne ideje in podobni prividi na tak način udeležujejo v škodo vsega našega naroda, potem je to škodljiv pojav v našem javnem življenju, in gosp. dr. Kramer bi storil bolje, če ne bi zdaj v neprikriti ali prikriti obliki zopet vihtel tega orodja v borbi s svojimi političnimi nasprotniki, ker si le sam izpodkopuje svoji osebni politični renome.

Kar se tiče našega ljudstva in njegovih pravih voditeljev, pa naj bo fuhrer famozne nacionalne fronte prepričan, da mu bodo znali temeljito odgovoriti na političnem terenu in da njegova fronta nikdar ne bo prišla v položaj, da bi ji naš narod sledil bodisi v tej ali oni stvari. S svojimi fiksnimi idejami naj se bavi gosp. dr. Kramer sam, ako se jih na noben način ne more znebiti.

Nevarno trenje v združeni opoziciji

Maček proti enotni opozicijski stranki.

Po poročilih opozicijskih listov je sestanek voditeljev izvenparlamentarne opozicije na domu g. Mačka v Kupinju potekel gladko in prinesel za opozicijo zadovoljive zaključke. Nastopi nekaterih vodilnih osebnosti izvenparlamentarne opozicije in komentarji njihovih govorov, kakor tudi na drugi strani težnja nekaterih opozicijskih skupin, da se organizirajo po sedanjih političnih zakonih v stranko, pa dokazujejo, da so v vrstah opozicije huda trenja, ki pokazujejo veliko problematičnost označbe »združena« opozicija.

Na shodu izvenparlamentarne opozicije v Užicah je Milan Grol, ki pripada bivši samostojni demokratski stranki, odločno izjavil: »En načrt, ena taktika, ena volja, en smoter v glavi in ista beseda v vsakem govoru med ljudstvom in eno vodstvo. Ena ne samo združena, ampak tudi ena organizirana opozicija!« Milan Grol je očividno zahteval organiziranje enotne politične stranke združene opozicije, v kateri naj bi se stopili vsi sestavni deli današnje opozicijske tvorbe. Grolova zahteva je takoj zadela na odpor zagrebške opozicije, ki se zbira okoli bivše Hrvatske seljačke stranke in dr. Mačka. Ta stoji odločno na stališču, naj vse bivše stranke, ki danes tvorijo združeno opozicijo, ostanjo samostojne; sestavi naj bi se le skupen akcijski, to je taktični načrt, medtem ko bi idejno šla vsaka stranka svojo pot. Mačkova okolica dela z vsemi silami na tem, da ohrani bivša Hrvatska seljačka stranka, podprta z raznimi disidenti in drobci drugih strank na Hrvatskem, značaj enotnega narodnega gibanja, ki postavlja v ospredje predvsem politični problem: hrvatsko vprašanje. V trenutku, ko bi prišlo do pretnesnega sodelovanja s srbskimi opozicijskimi strankami ali celo do zlitja v enotno politično stranko, bi skupina, ki se zbira okoli dr. Mačka in njegovih političnih prijateljev, zgubila značaj vseobsegajočega narodnega gibanja.

Milan Grol je s svojim govorom v Užicah pokazal, da gleda na problem širše in da mu ne postavlja narodnostnih meja. Po njegovem se postavlja danes tudi pri nas vprašanje demokracije in fašizma; to vprašanje je po njegovem mnenju bistveno. Povsem tem bi se bilo treba lotiti bolj gospodarsko in socialno ideoloških problemov, ki za jemajo vso državo in ki so tudi drugod v svetu na dnevnem redu.

»Opozorje« kot glasilo Mačkove okolice vstal proti izvajanju Milana Grola in proti resoluciji srbijske opozicije, sprejete v Užicah, ki v prvi točki zahteva ostanje »ene stranke« s programom, »ki bo ustregel potrebam širokih slojev, ki bo nadalje rešila socialne, gospodarske in finančne probleme, vpoštevajoč pri tem gospodarski sestav naše družbe.« »Opozorje« trdi, da zahteva g. Milana Grola v tej resoluciji niso v skladu z dosedanjimi izjavami in stališčem dr. Vlada Mačka, a tudi ne s stališčem Ljube Davidoviča in Jove Jovanoviča. Po sprejetju resolucije združene opozicije po volitvah 5. maja ni nič nastopilo, kar bi zahtevalo, da se zahteva resolucije spremenijo. Tudi na sestanku v Zagrebu med predstavniki seljačko-demokratske koalicije in srbijskih opozicijskih strank ni bilo sploh govora o ostanju enotne opozicijske stranke, trdi »Opozorje«. Kdor realno ocenjuje današnji položaj, ve, da to ni ne aktualno, ne potrebno, ne izvedljivo. »Opozorje« nadalje zanika nevarnost fašizma; kajti pohorel in Hočžera, ki bi jih do neke meje lahko smatrali za predstavnike fašistične ideologije, nimajo za seboj nikogar. Demokraciji ne grozi s te strani nikak nevarnost. Osnovno vprašanje ni demokracija in fašizem, medtem ko je bitno hrvatsko vprašanje. To so priznali tudi voditelji srbijske opozicije. Kdor ne priznava te važnosti, škoduje ne samo skladnemu sodelovanju izvenparlamentarne opozicije in pa tudi ureditvi političnih razmer. Kakor sta bivša seljačka hrvatska stranka in samostojna demokratska stranka ostali v seljačko-demokratski koaliciji samostojni, tako naj tudi sestavni deli združene opozicije ohranijo svojo neodvisnost; treba je samo, da najdejo skupno podlago za rešitev hrvatskega vprašanja. Zato ni potrebna ustanovitev posebne enotne opozicijske stranke. V tem pogledu je treba biti na čistem, ker je to pogoj nadaljnjega sporazumnega dela, zaključitve kategorije »Opozorje«.

Komentar »Opozorje« pač kaže, da obstajajo v vrstah izvenparlamentarnih opozicijskih strank neopozumljenja v bistvenih vprašanjih in da so se njihovi pristajši naveličali zgolj demonstrativne politike ter želijo praktičnega dela. Značilen je drugi pojav v vrstah združene opozicije, o katerem poročajo še belgrajski listi. V prostorih društva »Selo« v Belgradu so se namreč sestali voditelji bivše zemljoradniške stranke Jovan Jovanović, Milan Gavrilović, Jovan Zdravković, dr. Červilović in drugi. Razpravljali so o vprašanju, ali bi ne kazalo, da se bivša zemljoradniška stranka obnovi v smislu obstoječih političnih zakonov ne glede na to, kaj bodo storile druge opozicijske stranke. Po zatrditvi »Pravde« se je ob tej priložnosti večina izjavila za to misel in za prijavo nove stranke notranjemu ministertvu. Značilno za razmere zdu-

ženih opozicij je že dejstvo samo, da se ta stranka bavi s to mislijo, medtem ko je prej združena opozicija stala na stališču, da je treba počakati objave novih političnih zakonov.

Dr. Mačekov govor

Belgrad, 10. okt. AA. Pri posvetitvi kapelice v Remetincu, občina Slupnik, srez zagrebški, se je vršila svečanost, ki jo je opravil zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, prisostvovalo ji je pa okoli tisoč oseb. Prisotna sta bila tudi dr. Vladimir Maček in dr. Ivo Pernar. Po cerkvenem obredu je imel dr. Vlado Maček kratek nagovor na zbranih ljudi. Dejal je, da so predniki Hrvatov prišli v te kraje pred 1300 leti in so že tedaj verovali v Boga, čeprav niso bili kristjani. Če evangelij pravi: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!« pomeni, da moramo vsi delati, ne pa, da nekdo dela, drugi pa drži križem roke in uživa plodove tujeja dela. Če kmet vzklika: »Živela svobodna Hrvatska!« s tem ne misli na okvirjeno Hrvatsko, temveč misli na socialno pravičnost in enakost, da bomo vsi enaki. — Nadaljnji govor dr. Mačka je prekinila huda ploha.

JRZ

Belgrad, 10. oktobra. m. Dne, 12. t. m. bo seja izvršnega odbora JRZ, kajti zbralo se je že iz precejšnjega dela države gradivo o organiziranju te stranke. Kot smo mogli zvedeti, je organizacija JRZ v Sloveniji že popolnoma izvedena. Upati je, da tudi ostali kraji ne bodo mnogo zaostali za Slovenijo.

Knez-namestnik bolnišnicam

Brčko, 10. oktobra. m. Ob priliki velikih vojniš manevrov naše vojske, ki se jih je udeležil tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle, je le ta podaril 250.000 Din za dovršitev bolnišnice v Brčkom. V zahvalo za plemeniti dar, ki bo omogočil dovršitev bolnišnice, bo bolnišnica z dovoljenjem kneza namestnika nosila njegovo ime.

Uradniške plače

Belgrad, 10. oktobra. m. Danes dopoldne se je vršila seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov, na kateri se je razpravljalo poleg ostalih resornih vprašanj tudi vprašanje o spremembi uredbe o uradniških plačah. Ker so se glede tega vprašanja vodili zaenkrat samo načelni razgovori, še ni prišlo do nikakršnih sklepov.

Osebnosti

Belgrad, 10. oktobra. m. Upokojeni so: pri generalni direkciji državnih železnih Hrstnik Jakob in Srečko Josip, oba višja kontrolorja v 6. pol. skupini, ter pri direkciji državnih železnih v Zagrebu Plečko Maks, glavni arhivar v 7. pol. skup.

Belgrad, 10. okt. AA. Premeščeni so: za kontrolorja v sedmi skupini kurilnice v Mariboru Ivan Vureiniger, za kontrolorja v sedmi skupini v Pragerskem Ivan Polance, za kontrolorja v sedmi skupini na postaji Ljubljana gl. kol. Emanuel Petrič, za kontrolorja v sedmi skupini na postaji v Ptujju Alojzij Tikvič.

Hmelj

Zalec, 10. okt.

Tekom današnjega dne se je pri zopet nekoliko živahnosti tendenci nadaljevalo z nakupovanjem letošnjega pridelka. Povpraševanje je bilo za srednje in cenejše blago in se je plačevalo po 14—19 Din, pa tudi še za boljše drugovrstno po 20—25 Din za kg. Računa se še z novimi naročili za vse vrste blaga.

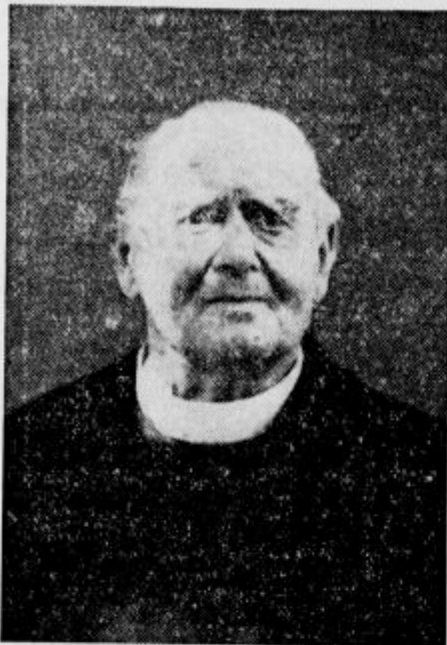
Zatec, 10. okt.

Na hmeljskem tržišču je položaj v glavnem neizpremenjen, prav tako tudi cene. Pri sicer nekoliko bolj mirni tendenci se je tudi danes v manjšem obsegu nadaljevalo z nakupovanjem. Prav tako se tudi v Roudnici in Usteki polagoma nadaljuje z nakupovanjem. Cene so še nekoliko popustile in se je plačevalo danes za boljše in najboljše blago po 20—24 Kc, to je 36—43 Din za kg.

† Župnik Natlačen

Dodatno k poročilu o pogrebu župnika Natlačen smo prejeli še naslednje informacije: Pogreba g. župnika Natlačen se je udeležilo nad 80 duhovnikov, med temi 6 dekanov in sicer: opat in dekan celjski g. Peter Jurak, dekan Presker iz Smartna ob Paki, dekan Valentin Zabret iz St. Vidu pri Ljubljani, dekan Ivan Tomažič iz Trebnjega, dekan Kete iz Vrhnike in dekan Andrej Lavrič iz Brezovice. Zahalga sprejeto so se udeležili: načelnik II. oddelka dr. Vončina, šef sekretarijata dr. Senekovič, dalje sreski načelnik iz Celja g. dr. Zobeč, predsednik mariborske občine dr. Juvan, predsednik celjske občine Mihalčič, bivši narodni poslanec Hohnjec in bivši narodni poslanec Zebot Franjo, sedaj podžupan mariborski.

† Biseromašnik Janez Košmelj

Ljubljana, 10. okt.

V sredo ob pol 10 zvečer je v Leonišče mirno v Gospodu zaspal biseromašnik gosp. Janez Nep. Košmelj. Dočakal je visoko starost 91 let. Pred tremi leti je obolel in šel iskat zdravja v Leonišče. Ko je ozdravel, je

ostal kar tam, ker se mu je Leonišče silno priljubilo.

S pokojnim biseromašnikom Košmeljem odhaja v večnost eden najstarejših duhovnikov ljubljanske škofije. Rodil se je 9. maja 1844 v Železnikih na Gorenjskem, v mašnika pa ga je 3. avg. 1867 posvetil tedanji ljubljanski škof Jernej Vidmar. Kot dušni pastir je kaplanoval najprej 3 leta v Postojni, potem 6 let v Radovljici, 4 leta v Šenčurju pri Kranju in nato skoraj 4 leta na Dobrovi pri Ljubljani. Nato je postal župnik v Begunjah na Gorenjskem, kjer je deloval dolgo dobo 23 let. Leta 1907 je po 40-letnem zvestem in plodonosnem dušnopastirskem službovanju stopil v zaslužni pokoj in se naselil v Streliški ulici v Ljubljani. Pred 8 leti, to je dne 3. avg. 1927 je v polnem telesnem in duševnem zdravju v tihoti bral svojo biserno mašo.

Rajni biseromašnik je med tistimi redkimi slovenskimi duhovniki, ki je deloval še v nekdanji konkordatni šoli. Ko je služboval v Postojni in Radovljici, je bil obenem kaplan, katehet in še učitelj. V Radovljici je poučeval tudi nemščino in to z velikim uspehom. Uporabljal je pri poučevanju nemščine neko posebno lastno metodo, ki pa je ni moral nikdar izdati. Kot duhovni pastir pa je bil povsod, kjer je deloval, silno priljubljen pri ljudstvu.

Biseromašniku Janezu Košmelju naj bo Vsemogočni plačnik za njegovo bogato in sados polno življenje in delovanje.

R. I. P.

Naši železničarji v Nemčiji

Po 5½urni vožnji je prepeljal brzi vlak deležene poučnega potovanja iz Norimberga v Lipsko (Leipzig). To mesto je svetovno znano trgovsko mesto. Znamenito je postalo radi raznih sejmov, predvsem radi vzorčnih sejmov, ki se vršita vsako leto dvakrat v začetku meseca marca in koncem avgusta. Znani in zelo obiskani so tudi posebni seji za pohištvo, za gradnjo, za tehniške potrebe in za kožuho. V mestu so največje nemške knjižarne. Tu je sedež najvišjega državnega sodišča Nemčije. Ogromno je poslopje, kjer je nameščena nemška knjižnica, ki zbira vse nemške knjige.

Mesto leži v ravnini, je zelo obsežno in ima 750.000 prebivalcev. Do nedavnega je bil lipski kolodvor največji kolodvor na evropski celini. Sedaj je večji oni v Milanu. Kak je lipski kolodvor? To je ogromna tirna naprava, kamor se steka 6 prog. Dolžina vseh tirov znaša 250 km, nameščenih na 1500 kretin in 33 postavljalnic za prestavljanje kretin, za vrževanje prometa skrbi naenkrat 8 prometnikov. Dnevno prihaja in odhaja 475 potniških in brzih vlakov. Kolodvor ima 26 otočnih peronov. Sprejemno poslopje je dolgo 300 m. Potniških blagajen je 32, ob večjem prometu tudi 50. Otočni peroni so dolgi do 320 m in so vsi pokriti s stekleno streho. Za pošto je določen poseben kolodvor z 29 tirov. Dnevno nalože do 100 vagonov poštinskih paketov. Za dovoz in odvoz prtljage in pošte k in od vlakov služijo posebni predori pod kolodvorom, ki tako omogočajo hitro odpravo in takojšnji dostavo prtljage ter pošte. Pet minut pred odhodom vlaka predena prtljaga ali ekspresna roba bo še odpravljena z določenim vlakom. To je vključ oddaljenosti odpravništva prtljage od vlaka mogoče le radi raznih mehaničnih in avtomatičnih naprav. Silno praktični, gibčni in hitri so prtljažni vozički, ki jih goni elektrika iz akumulatorjev. Spremljevalce drvi z naloženim vozičkom iz odpravništva perona na kraj, kjer stoji za odhod pripravljen vlak. Ob vsakem dnevnem času vlada na kolodvoru živahen promet. Nešteto ljudi prihaja in odhaja, vendar se vse vrši v redu, brez kriki in vika. Razni praktični napisi omogočajo vsakemu potniku orientacijo, radi česar odpade nadležno spraševanje železniških uslužbencev. Značilen je tudi napis v nekem železniškem uradu postaje Lipsko: Vsaka s stranko izgovorjena prijazna beseda tehta več sto kilogramov tovarov!

Po ogledu kolodvora so se železničarji odpeljali v dveh avtobusih v mesto, kjer so jim tovariški razkazali znamenitosti mesta. Posebnost tega mesta je ogromna tržnica za robo. Dve ogromni kupoli iz železobetona pokrivata po 6000 m² ploskve. Cela stavba je podkletena, v kleti so shrambe za brzo pokvarljivo blago; v hladilnici je ohlajen zrak

stalno do +2°C in v drugi hladilnici vlada stalna temperatura do -8°C. Tržnica ima svoj poštni urad, svoj železniški sprejemni in oddajni urad in množico lastnih avtomobilov. Tržnica je namenjena trgovini na debelo. Dnevno prihaja do 60 vagonov blaga na trg. Tržnica je last občine in je dobičkonosna.

Nemogoče je tuju prezreti v Lipskem ogromni spomenik, ki so ga Nemci postavili v spomin na bitko narodov, v kateri so vsi evropski narodi razen Turkov premagali do tedaj nepremagljivega Napoleona. Bitka se je vršila v neposredni bližini mesta od 16. do 19. oktobra 1813. V bitki se je borilo do pol milijona ljudi. Ogromne so bile žrtve. V trajen spomin na te žrtve so Nemci s prostovoljnimi prispevki zgradili spomenik, ki mu ga ni kmalu para. Gradili so ga od 1898 do 1913, ko so narodi praznovali 100-letnico zgodovinske bitke. Spomenik je visok 94 m, temelj sega 26 m globoko v zemljo. Do vrha vodi 365 stopnje. V spomeniku samem se nahaja 68 m visoka okrogla dvorana. Spodnji del te dvorane je kript. Nepopisna je akustika te dvorane. Vsak glas zelo dolgo odmeva in se slišijo vsi sozvoki glasu. Spomenik je stal čez 8 milj. predvojnih mark. Na vrhu spomenika je toliko prostora, da stoji lahko naenkrat do 200 oseb. Spomenik napravi na vsakega, radi svoje ogromnosti, nepozabni vtis.

V večernih urah je v mestu kaj živahno. Ceste in ulice so polne ljudi. Izložbe prodajal so razkošno razsvetljene in bogato zalozene. Nešteta množina avtov in kolesarjev vozi razmeroma zelo naglo po mestnih cestah, a vsi brez hrupa. Troblje avtov se skoraj ne čuje. Na križiščih urejuje prometni stražnik ves promet Na mnogih križiščih cest pa so nameščeni visoko v zraku avtomatični policisti, ki so vidni iz vseh 4 smeri. Vsakih par minut je promet prost samo v eni glavni smeri. Tedaj kaže avtomatični policist v drugo glavno smer rdečo luč. Vsa vozila, vsi pešci vpoštevajo to znamenje ter voljno čakajo na skorajšnjo spremembo signala. Rumeni luč jim pove to skorajšnjo spremembo. Čim se pokaže zelena luč, se pokaže za dosedaj prosto smer rdečo luč, nakar v slednji smeri vozeča vozila in tudi pešci obstanejo, in ves promet se naglo izvrši v novi smeri. Uspeh tega avtomata je odvisen od discipliniranosti publike. Nevpoštevane kaznuje čestokrat v bližini promet nadzorujoči stražnik z globo kar na lieu mesta.

Zvečer so priredili stanovski tovariški gostom družabni večer, ki jih je združil v prijateljski in živahni zabavi do ločitve. Svoje goste so potem spremili do njih vagonov, želez jim sladek počitek in uspešno nadaljnje potovanje po njih domovini.

Okrog Afrike V najlepšem južno-afriškem mestu. Piše prof. dr. I. Knific

XXVII.*

Durban (Natal), 20. avgusta.

Durban (izg. derbn) je največje afriško mesto ob Indijskem oceanu in ima najboljšo naravno luko, zato pa tudi velik promet na suhem in na morju. Nekako jezero je nastalo v celini; ozeke vhod loči jezero od oceana, v katerega so zgradili dva dolga pomola. Skozi ta ozka vrata zavijemo v najvarnejše pristanišče, kamor ne morejo razjarjeni valovi, in se ustavimo ob nabrežju, nedaleč od izhoda.

Durban ima nad 200.000 prebivalcev in je še lepši od Capetowna. Odtod vodijo železnice po vsem Natalu, tako se imenuje ta dežela, v notranjost Unije, v Oranje in Transval, predvsem v Johannesburg, glasovito zlato in rudokopno mesto. Izvoz čez Durban je ogromen; zato mesto bolj in bolj narašča in se širi daleč v griče. Največ izvažajo volno, turščico in sladkor.

Na božični dan 1497 je Vasco da Gama pristal na tem obrežju in je pokrajino krstil za Natal (= božič?). Durban pa je star šele sto let. Takrat je bil guverner Južne Afrike sir Benjamin d'Urban in po njem je mesto dobilo ime. Iz neznatne naselbine je nastalo velempo, ki še vedno raste.

Iz dokov, kjer smo priklenili Adolfa, se podamo v mesto. Takoj ob cesti nas ustavijo vozila, ki jih dostaj še nismo videli. Rikša se jim pravi in so zelo navadna prevozna sredstva v Indiji, na Kitajskem in Japonskem. Je to voziček z dvema visokima kolesoma, sredi katerih so priredili udoben sedež. V oje se upreže domačin in z vozilom neprebitno dirja po ulicah. V Durbanu je voznik čokoladast zamorec rodu Zulu; saj je Durban središče Zululandije. Mislil sem, da so obuti v bele čevlje in istotake nogovnice golenice; pa imajo le spodnji del noge belo pobarvan, sicer so pa bos. Hlači jim ne segajo do kolen. V gornjem delu telesa in na glavi so našim enaki. Okrog glave imajo venec pisanih peres, podoben pavovemu razprostrtemu repu; od ledij dol, nekaterim že od ramen, vise pisane trakovi. Ker v hitrosti ne morejo tekovati z avtomobili, se zelo ponujajo; kjerkoli me je kdo zagledal hoditi peš, že je klicel »allright« (izg. orajt), da me je opozoril nase. Ta beseda je med Angličani najpogostejša, še bolj kot »yes« ali »well« (da).

Do srede mesta je daleč; zato vozijo iz dokov avtobusi na električni pogon, torej je to tramvaj v obliki velikega, nad štiri metre visokega avtomobila v eno nadstropje, ki pa je vsestransko s steklom zaprt. Vod je izpeljan nadzemsko, da bus (Angleži pravijo »bas«) ne potrebuje tračnic; pač pa sta nad avtom dve žici in dva droga za dovod in odvod elektrike. Vsi busi so jako elegantni.

Pri vstopu je tablica, ki pravi, da so zamorci in pisancem v prostornem vozu dovoljena le tri mesta v ozadju, vse drugo je za belce; tega navodila se barvanci strogo drže. Znamenaja nestropnosti do črne sem videl tudi na kolodvoru. Nad prvo vodovodno pipo je napisano »Europeans« (izg. jurepenci), pristavili so steklen kozarec; nad drugo pipo čitam »No Europeans«, čaša je pločevinasta. Na peronu sta dve vrsti klopi z istima napisoma. Po mest uvidiš javna zabajlišča; na pr-

* Opomba: Pet pisem se je najbrž med potjo zgubilo.

Dvojni jubilej »zorne« para

zoren zakonski par je praznoval pretekli dan lep življenjski jubilej. Zakonca Martin in Marija Medvešek sta slavila 40letnico zakonskega življenja, obenem pa je Martin Medvešek praznoval svoj 65. rojstni dan. Martina Medveška pozna danes v Mariboru vsakdo, 40 let je vihte kladivo v delavnicah drž. železnice v Mariboru, dokler ni pred dvema letima stopil v zaslužni pokoj. Vedno je bil zaveden Slovenec in katoličan, neustrašen borec za delavske pravice, ki je vsikdar javno kazal svoje prepričanje. Še danes kljub svojim 65 letom, mu jih pa ni videti, neumorno deluje v krščanskem delavskem pokretu. — Dne 29. septembra 1895. se je pri Magdaleni poročil s svojo življenjsko družico Marijo. Rodilo se jima je 8 otrok, od katerih živi še šest. Vsa dolga leta skupnega življenja, sta zakonca Martin in Marija preživela v srečni slogi in ljubezni, ki je niso mogli porušiti še tako hudi udarci usode. 40letnico zakonskega življenja sta proslavila v domačem krogu v prijazni šavedrovi gostilni na Teznu. Prisrčne častitke jima je ob tej priliki izrekel magdalenski kaplan g. dr. Josip Mesko. Tem častitkam se pridružujemo tudi mi in želimo našemu vrlemu naročniku Martinu Medvešku in njegovi zvesti družici Mariji še mnogo lepih in srečnih zakonskih jubilejev.

vih blesti napis »Europeans only« (samo za belce), stene so iz oglejenih (glaziranih) plošč, notranj šina jako snažna; na drugih so stene samo pobeljene. To razmerje je ustaljeno z zakonom za celo Unijo. Razumljivo, da si v Južni Afriki noben črnc ne upa nadlegovati belca; takoj bi pritekel čokoladasti, bosonogi, temnomodro opravljeni policist z okroglo, po strani poveznjeno čepico, in bi rojaka naučil postave s palico, ki se končuje v okroglasto bunko.

Durban ima jako raznoliko prebivalstvo; 46 odstotkov je belcev, 28 domačinov, Zulu-zamorcev, 32 pa Azijcev, največ Indov. Evropski se govori samo angleški; napisi in razglasi, vse je izključno angleško. Pač, v indijski četrti sem videl tudi napise v hindujski pisavi. Ind si večinoma složi redkobradi; starci se ponajsoj do dolgo brado. Vidiš rjavkaste obraze, sivo moderno obleko, na glavi temen les, to je muslimanski Hindu; svetla dolga obleka, nekak turban okrog glave, to je preprost braman. Ženske nosijo rado rožasto obleko, v ušesih pa zlat nakit; deklice hodijo v dolgih širokih hlačah. Zamorec je polovica bosih; marsikdo je raztrgan; elegantnih črncev je malo. Otroci so živahni; posebno iz šol se čuje šumai živčav. Izmed doraslih drži marsikdo v rokah šeststrovoglo harmoniko in si medpotoma muzicira. — Žensk je nekaj tako obilnih, da se komaj prestopajo; so pa vse dostojno oblečene; tudi golih otrok ni videti. Mi si Zulu-zamorci predstavljamo preveč — naravne.

Durban, krasni, nad vse zanimivi Durban! — Sredi mesta stoji Townhall (mestna hiša), impozantno poslopje s kupolo, ki se dviga 50 m visoko, zgradba, da je v Afriki pač malo takih; je pa tudi stalo 80 milijonov dinarjev. V njem je slavnostna dvorana za 3500 ljudi, javna knjižnica in čitalnica, muzej z lepimi živalskim in prazgodovinskimi izdelki, in še galerija slik, ki vsebuje predvsem dela afriških umetnikov. Pred stavbo na velikem trgu vidiš zelo visoke spomenike padlim vojakom s pomenljivimi napisi. Okrog tega središča je največ prometa. Odtod vozijo avtobusi daleč v predmestja; ulice pa so natrpene z blestečimi trgovinami, hoteli, bankami in nebotičniki.

Mesto se razprostira deloma ob jezeru; 2 km zavzemajo dok, nato pa se prične esplanada z nasadi; deloma ob Indijskem oceanu, kjer je 5 km dolgo nabrežje. Na vzvišenem kraju stoji najmodernejši hotel, ob morju pa so sipine (»plaža«), prosto kopališče. Zgodnja pomlad je šele, pa ima voda že 66 stopinj Fahrenheita (= 19 Celzija); vse to je napisano na deski, kakor tudi daleč za plime in oseke. 30 m daleč se zaganja in peni voda. Na pesku leže kopaleci; otroci z lopaticami premetavajo sipo; tam ob penah se valovih pa je gruča otrok in odraslih; kadar pljusne čeznje val, otroci odzavrisne.

Dosti je v mestu parkov in vrtov; botanični vrt vsebuje jako dragoceno rastlinstvo. Na sadnem trgu je mnogo izbere. Največ je banan, afriški sadež, ki ga uživajo zamorci v vseh mogočih oblikah in jim nadomešča kruh; mnogo je oranž in mandarin, cele zaboje in prav po ceni; drugod vidiš ananas, kokosove orehe, mango in predvsem papaja, t. j. melone z rumenim sladkim mesom. — Nad vse zanimiv je indijski trg, kjer resni Hindu in Zulu prodajajo meso in živila, pa tudi obleko, nakit, posodo in drobnarijo. Znotraj tega trga je mošeja z dvema minaretoma. Radovednost me je gnala vanjo; pri vrtih sem stal in zija! Mošamedove častilce, pa je že pritekel vratar s prošnjo naj sezunjem čevlje.

V neki ulici sem zagledal napis: Convent of the Holy Family (samostan sv. Družine). Po pravilu: Vse poglej, kar te zanima! stopim v hišo in se dam prednici spoznati; vsa vesela mi je razkazala kapelo in otroški vrtec. Drugod sem bral napis: deško zavetišče; vrata učilnice odprta; sloka stara Angležinja mi je predstavila malečke; izgovarjala se je, da je zaradi vetra le malo deže prišlo na vrtec.

Bolnik, ki smo ga pustili v Port Elizabeth, je dobil pljučnico, tako so nam brzojavili. Star je 70 let in ima slabo srce; bati se je katastrofe. V davčini je bil inženir in je gradil železnice v Nemški Vzhodni Afriki. Zelo je želel, to progo videti še enkrat; vse kaže, da se mu želja ne bo izpolnila. Sicer se pa vsak potnik zelo naveže na parnik in družbo. Kadar se kdo poslavja, obide vse mize, vsakomur seže v roko in pravi: Na svidenje! — Marsikdo je, na cilj prispevši brzojavil še enkrat vsem potnikom pozdrave in srečno pot.

Krško ob Savi

Znano je, da imata značajna Gorenjska in kremenita Norranjska mnogo moč po svoji volji nezmoljivih polnih podjetnosti in delavnosti; pa tudi Dolenska, o kateri piše zgodovina slovenskega naroda, da »je bolj uboga na svetnem premoženju in še bolj omahljiva po svoji značajnosti«. more vendarle uvrstiti med gorenjske in notranjske veljake tega in onega.

In tak je tudi g. Franc Vodopivec, pekovski mojster in posestnik v Krškem, ki je obhajal te dni 50letnico svojega rojstva. Ugleden obrtnik, s potrebami časa računajoč gospodarstvenik, skrben družinski oče in praktičen katoličan. To so njegove osebne odlike. Ni čuda, da je kot tak že večkrat odločilno. — kakor tudi še sedaj — posegal v javno mnenje in življenje. Bil je več let načelnik požarne brambe, predsednik kmetske družbe, mestni župan, ravnatelj mestne hranilnice, predsednik zadruga... in Bog ve, kaj še vse, dolgo dobo pa tudi zvest naročnik »Slovenca«. Kot takemu še posebej častitam k njegovi 50letnici in se pridružujemo čestitkam njegovih številnih prijateljev z željo, da ga Bog ohrani še dolgo časa močnega in zdravega v njegovi telesni stasnosti in nič manj močnega in odločnega v njegovem značaju in podjetnosti.

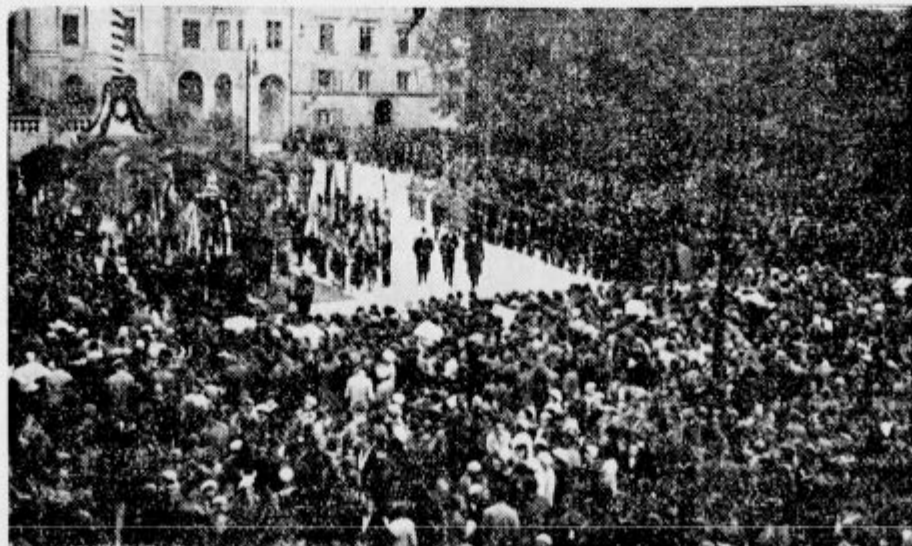
Novo mesto

Glasbeni zavod namerava ustanoviti potem, ko je bil podružnici Glasbene Matice prodan ves inventar in ji je bila s tem vzeta skoro vsaka možnost življenja. V glasbenem zavodu naj bi bili združeni vsi novomeški pevci in godbeniki. Vse skupaj pa je ovito s plaščem nadstrankarstva. Vendar je ta plašč v našem mestu tako zelo prozoren, da na kaj takega ne moremo računati. Čeravno bi bilo lepo in zelo hvalevredno.

Vijolice cveto. Vsled izredno gorkega in solnčnega vremena, ki vlada zadnje dni, so se po pri-sojnih in solnčnih krajih razcvetale vijolice.

Žalna komemoracija za pokojnim kraljem Aleksandrom na Kongresnem trgu v Ljubljani.

Ljubljanske vesti:

„Ženin“ poslančeve hčerke

Ljubljana, 10. oktobra. Pred nekaj dnevi se je klatil po Ljubljani pustolovec odličnega nastopa, ki je iskal stike z različnimi uglednimi damami, pri katerih je imel namen, da si od njih „izposodi“ ali boljše povedano, da jih ogoljufa za primerne zneske denarja. Izdajal se je za zdravnika dr. Roberta, plesal s temi damami v plesišču nebotičnika ter jim vneto pihal na arce. Ljubljanske ženske so temu odličnemu ženskarju seveda vse verjele in so v resnici mislile, da imajo opravka s kavalirjem. Več dam je eleparju, kar je dozdevni dr. Robert v resnici bil, tudi nasledilo. Med drugim se je seznanil slepar, ki je govoril izključno nemški in le redkokdaj hrvaški, s hčerko nekega petomajškega poslanca dravske banovine. Gospodična je bila dovolj naivna, da je tudi nasledila eleparju in se pričela z njim, svojim znancom z nebotičniškega plesišča, resno pogajati o ženitvi. Pustolovec je bil povabljen v domači kraj svoje bodoče neveste. Njegovo preveč samozvestno nastopanje pa je zbudilo pozornost drugih ljudi, ki so opozorili ljubljansko policijo na tega pustolovca.

Policija je nekoliko povohala za stiki, ki jih ima domnevni dr. Robert z Ljubljano in Zagrebom ter je ugotovila med drugim, da je ta človek prenočeval nedavno v Ljubljani pod imenom Ivan Kučič. To vse je zbudilo sum policije, ki je kaj kmalu dognala, da je slepar istoveten z dolgo iskanim pustolovcem Nikolo Segoto s Hrvaškega Primorja. Tega zasleduje več policijskih uprav v državi.

V večjem slovenskem kraju, kjer so oblasti

pustolovca prijela, je bilo že skoraj vse govorjeno za poroko s hčerko omenjenega poslanca. Aretacija tega „ženina“ je učinkovala kot udarec. Segota so pripeljali v Ljubljano. Segota, ki je izredno inteligenten, je takoj spoznal, da se najbolje izmaže na policiji, ako nastopi vlnudno in zmerno. Spoznal je, da so kriminalisti, ki so ga zasliševali, njemu popolnoma dorasli ter je zato prav ponižno odgovarjal in vse, kar so mu dokazali, tudi takoj priznal. Vendar pa so se kriminalisti čudili izredni inteligenci, ki jo je ta pustolovec pokazal. Pustolovec ima maturo in nekaj semestrov vseučilišča.

Priznal je, da si je v Ljubljani od nekega ženskega „izposodil“ denar in napolničin, napoln pa samozvestno izjavil, da more vsak moški njegove lepote in njegovega nastopa na ta način zastopati živeti v Ljubljani. Ni pa hotel izdati imen onih dam, od katerih si je izposodil po tisočake, češ, da je to stvar diskrecije. V resnici nobena ljubljanska dama dosedaj ni prijavila, da bi bila ogoljufana, čeprav policija sluti, v katerih krogih se je pustolovec Segota gibal.

Segota je rojen na Reki, pristojen pa je v senjski okraj ter je star 33 let. Izdajal pa se je za nekolič mlajšega. Znan je kot mednarodni hotelski lat ter je bil radi tatvin v hotelih kaznovan že v Berlinu, na Dunaju, v Zagrebu in Ogulinu. Zaradi podobnih zločinov in prestopkov ga zasledujeta zagrebško okrajno sodišče in zagrebška policija. Zaskrbljen je izročen ljubljanskemu okrajnemu sodišču. Ko bo tam prestal kazen, pa bo izročen zagrebškemu okrajnemu sodišču.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.483 od 25. V. 1935.

Boj naših koroških rojakov za zemljo in narodni obstanek, temu porednemu vprašanju naše zgodovine in sedanosti je posvečen nocojšnji večer Prosvetne zveze. Iz ust človeka, ki je sam čutil na sebi, kaj se pravi biti ta boj, bomo čuli po pretresljivi zgodbi tega slavnega, dejal bi, edino junškega kosa s slovenskega ozemlja. Predavanja te vrste so umestna zlasti danes, ko se zdi, da postaja naša narodna zavednost, slovenska zavednost, nekam zmedena, nič več prepričana, temveč omajana po malodušnosti in po vplivih iz neposredne bližine, ki bi nas hoteli prepričati, da nismo to, kar smo stoletja bili. Predavatelj dr. J. Arnež nam bo v živi besedi obnovil in poklical v spomin, kakšnega nesebičnega in pridrznega heroizma ter zvestobe je zmogel mali, brezimni slovenski človek, kadar čuti, da mora braniti ne le zgolj samega sebe, marveč tudi duhovni obstoj narodne celote. Našo zgodovino so ustvarjale prav za prav borbe obmejnih naših rojakov za celoto slovenske zemlje in slovenskega naroda. Ob obletnici koroškega plebiscita moramo pokazati hvalno vrednost do ustvarjalne naše zgodovine edino tako, da iz njihovih vzvišenih primerov jemljemo zase pobud in zgledov za izvrševanje velike narodne dolžnosti, ki je nikdar pozabiti ljudi, ki smo jih za zdaj izgubili. — Prosvetni večer se vrši v verandni dvorani Uniona ob 8. Vstopnina: sedeži 3.—Din, stojišča 2.— in 1.—Din.

Koroški rojaki. Na nocojšnji prosvetni večer, ki je posvečen bojem za Koroško, se vlnudno vabijo zlasti rojaki iz Koroške, da se tega večera v čim lepšem številu udeležijo. Saj predava naš rojak dr. J. Arnež. Začetek ob 8. v verandni dvorani hotela Union.

KINO SLOGA

LJUBLJANSKI DVOR

Telefon 2750

Od 11.—14. oktobra

premiera sijajne burke, polne vedrega humorja, glasbe in komičnih zapletljivost

Kontrolor Wagon Lits
(sprevodnik spalnega vagona)

Georg Aleksander - Olly von Flint, Theo Lingen in drugi

Najnovejši foxov zvočni tehnik in šoligra Dodove značne pustolovičine

Predstave ob delavnikih ob 16, 19.15 in 21.15 uri
v nedeljo ob 15, 17, 19 in 21 uri

Kulturni obzornik

Prof. Krek: Anton Randa

Profesor pravnike fakultete na naši univerzi prof. Krek je že lani za »Slovenski pravnik« napisal sponinski spis ob stoletnici velikega češkega pravika Antona Randa. Zdjaj je pripravil nemško izdajo, ki je izšla v samostojni obliki kot »Gedächtnisschrift zur hundertsten Wiederkehr seines Geburtstages« (str. 41), kateri je bil priložen večbarvni portret velikega učenjaka, tega češkega Savignia, kot ga imenuje v uvodnih besedah. Profesorjev namen je, širšemu krogu juristov prikazati tega pravika, ki ima za razvoj avstrijskega civilnega prava neveljavne zasluge, ter po 20. letih od njegove smrti pokazati na pravi pomen tega fenomena. V kratkih besedah poda njegov življenjepis, njegovo vseučiliško kariero v Pragi, se v času, ko je bila Karlova univerza izključno nemška, ter njegov prestop na češki del, kjer je bil tudi rektor in je zavzemal važna mesta predsednika Češke akademije, člana inozemskih učenih društev, avstrijskega ministra itd. Ko prehaja na njegovo delo, najprej izpodbija genialnost Randova, pač pa poudarja njegovo izredno praktično delo, njegovo znanstvenost ter neodoljivo priložnost v praksi njegovega dela. Izrazilo opise načinu travljanja civilnega prava pred njim v Evropi in Avstriji, ki je vladal se na vsem področju duha racionalizma, francoskega enciklopedizma ter se je komaj že v najnaprednejših državah začel razvijati moderniji način historičnega razvojnega prava. Tudi pravo ni samo razum, nekaj absolutnega, temveč odvisno od raznih čini- teljev, zgodovinskih in krajevnih, in razumeti duha tako nastalih zakonov je bilo načelo tih modernih pravnikov — Ungerja, Savignia, ki jih avtor imenuje kot glavne predhodnike. Z Ungerjem izpelje

celo podrobneje parafrazo. Nadalje razbira Randovo delo, označujoč gledišča, s katerih je Randa motril svoje delo: zgodovinsko, sociološko, teleološko, legislativno-politično. Da ga spekulativno-filozofske ekskurzije niso zanimale, je za empirista kot je bil razumljivo: filozofijo mu je nadomestovala zgodovina. Značilna zanj je bila pravno-primerljiva metoda, ki je bila nasprotna vsakemu dogmatizmu. Prof. Krek poudarja pomembnost in širokost njegovega dela na raznih področjih: v trgovinskem, javnem, lastniškem, odškodninskem pravu itd. ter poudari razširjenost njegovih razprav. Posebej se ozre na njega kot vseučiliškega vzgojitelja, potem kot stilista, še posebej pa kot Slovana in Čeha. Ko tako da popolno podoba tega velikega slovenskega pravika, se ustavlja ob zaključku ob misli: Zakaj slavimo take moše? »Učiti se moramo namreč na idealih naših prednikov in pred očmi nam naj bodo njihovi blesteči zgledi!... Zavedati se moramo, da je bila vedno najboljša in najbolj pozitivna politika akademskega profesorja, da prežet domovinske ljubezni na podlagi narodne kulture obogati strokovno znanost ter ji tako zagotovi uspešno tekmo z drugimi kulturnimi narodi na vseh področjih civilizacije. V delu in znanosti je naša zmaga! Kulturno zaostalemu narodu ne more namreč niti najboljši državnik zagotoviti trajne sreče! Veseli smo, da imamo tudi na naši slovenski univerzi moše teh razprav, ki jih glase na tako važnem mestu kot prof. Krek in tej spomenici, ki je namenjena za širši krog in za inozemstvo.

Slovaški literarni mesečnik Elán šte. 1. za leto 1935-36. Ta mesečnik smo v »Slovenec« že nekajkrat omenili. V svoji prvi letišnji številki, ki je pravkar izšla, prinaša nekaj stvari, ki se tičejo tudi nas. Elán je neodvisen literarni mesečnik, izhaja v formatu časopisa na 8—12 straneh ter prinaša članke o najbolj perečih dnevnih vprašanih s področja literature, kulturne politike,

KINO UNION

Telefon 22 - 21

DOPOLNILO: Uvertura k Straussovi opereti »Netopir« igra Dunajska filharmonija. — Foxov najnovejši zvočni tehnik! Predprodaja vstopnic od 10—12.30 in od 15 dalje pri blagajni.

Mariborske vesti:

Obmejni kolodvor — dejstvo

Maribor, 10. oktobra.

Pred nekaj dnevi se je pričelo na mariborskem kolodvoru z zidanjem nove zgradbe, s katero se bo podaljšal srednji peronski trakt s peronom vred proti severu do dolžine glavnega kolodvorskega poslopja. V novem prizidku in v prostorih, ki sta jih izpraznili kolodvorska carinarnica in obmejna policija s preselitvijo v novo carinsko poslopje, se bodo namestili uradi avstrijske carinske, železniške in policijske delegacije. S tem se bo ustvaril v Mariboru že tako dolgo pričakovani obmejni kolodvor, ki je bil zasiguran že v prvi pogodbi o obmejnem prometu z Avstrijo, a se je z uresničenjem načrta zavlačevalo vse do sedaj, ko je novi železniški minister z razmeroma neznačajnim kreditom omogočil, da bo Maribor končno dobil obmejno postajo, ki bo gotovo v vsakem oziru za naše mesto važna pridobitev. V Maribor se preselijo avstrijski uradi iz Spilja, ki prihajajo v obmejnem osebnem in blagovnem prometu v pošto. To so predvsem železniški obmejni uradi, carinarnica in obmejna policija. Na ta način se bo vršila v

20.000 ljudi se je udeležilo v sredo zvečer veličastne žalne manifestacije na Glavnem trgu. Toliko Mariborčanov menda še ni bilo zbranih dosedaj pri nobeni priiki skupaj. Ves nastop manifestantov na Glavnem trgu je bil vzorno organiziran, za kar gre poleg rediteljev v prvi vrsti zaslugu glavnemu organizatorju, magistratnemu uradniku g. Francu Krambergerju.

Kdo je povikal najemnine v mestnih hišah? Na pisanje nekega mariborskega lista o najemninah v mestnih hišah moramo žal ugotoviti, da so bile te najemnine zvišane šele leta 1932 in da nosijo vsi tozadevni dekreti podpis takratnega mestnega načelnika dr. Lipolda. Od leta 1932 dalje izvršajo tudi zaostanki na neplačanih najemninah, ki so dosegli dosedaj ogromno vsoto 421.300 Din. Da je prišlo do tega zaostanka, pa niso krive previsoke najemnine, temveč slaba uprava hiš in pa to, da se je izterjavanje zaostankov presojalo iz vidika raznih osebnih in strankarskih simpatij.

General Svetozar Hadžić — poveljnik šole rezervnih častnikov. Po prejšnjem vojnem razporedu je bil dosednji mestni poveljnik v Mariboru, g. general Svetozar Hadžić, postavljen za pomočnika poveljnika Jadranske divizije v Splitu. Novi vojni razpored pa prinaša, da je imenovan za poveljnika šole za pešadijske rezervne častnike. Imenovanje na tako odgovorno mesto dovoljno svedoči o sposobnostih priljubljenega g. generala, ki se bo žal kmalu poslovil od Maribora.

Gledališki abonenti, dvignite svoje izkaznice, ker bodo sedaj abonentske predstave v teku. Sprejemajo se še vedno nove prijave pri gledališki blagajni (tel. 23-82). Mesečni obroki od Din 9.—navzgor!

V gledališki pevski zbor se sprejemajo novinke in novinci. Prijave sprejema kapelnik Herzog vsak dan od 12 do 13 ali po blagajni gledališča.

10 strani obsega dnevni red prihodnje seje občinskega sveta, ki se bo vršila v četrtek, dne 17. t. m. ob 18 v mestni posvetovalnici. Ogromno tvarine, ki se bo morala nujno reševati, se je nakopičilo v letošnjem poletju, ko prejšnja občinska uprava ni imela časa za seje.

Nove uradne ure je z večerajšnjim dnem zopet uvedel župan dr. Juvan na magistratu in sicer od 8 do 12 ter od 15 do 18. Novi uradni čas je mnogo prikladnejši, kakor dosedajni.

hrbtnik perila. Vlomilec je delanje priznal. Izročil je bil sodišču.

Tatvine v Ljubljani. Josipu Strašku, konzervatorju v Ljubljani, je nekdo v kavarni ukradel 1000 Din vreden klarinet. — Učiteljevi ženi Lidiji Milavčevi je bil ukraden okoli 2000 Din vreden hrt, ki slisi na ime »Bora«. — Na prostem tiru glavnega kolodvora je bila na škodo vojaškega erarja ukradena vreča ovsa.

Silen uspeh pri sinočnji premieri!

Chopinov poslovilni valček

V glavnih vlogah: Wolfgang Liebeneiner, Hanna Wagg, Richard Romanovsky. — Glasba: Chopin, Liszt.

Predstave ob 16, 19.15 in 21.15.

Mariboru enotna carinska in policijska služba, tako da polniki, ki bodo potovali v Avstrijo, pasirajo v Mariboru najprej naše carinske in policijske oblasti, takoj neposredno nato pa še avstrijske. Pri prihodu v državo pa se bo revizija vršila obratno: najprej po avstrijskih, nato po naših organih. V istem času, ki so ga zahtevale formalnosti za en pregled, se bosta izvršila v budoče oba pregleda in tako se bo tudi odprava vlakov znatno skrajšala. Poenostavilo se bo tudi odpravljanje tovarnega blaga, ker se bodo vlaki za Avstrijo formirali že v Mariboru. — Nova zgradba bo že letos gotova. Po posebnem dogovoru se bo potem ugotovilo, kateri avstrijski uradi pridejo v Maribor ter se bo določilo tudi število osebja. Gotovo je, da bo v vseh uradih zaposlenih nad 100 oseb. Urediti bo treba tudi vprašanje nastanitve tega osebja. Avstriji pravijo, da bodo morali njihovi uradniki najbrže stanovati v Spilju in Lipnici s svojimi družinami ter se bodo na službo v Maribor vozili z vlakom. Poslovati pa bo pričel obmejni kolodvor najbrže z vpostavitvijo novega voznega reda v maju prihodnjega leta.

Z jablane padel in se ubil. Usodna nesreča se je pripetila v Spodnjem Javorju. 65 letni posestnik Simon Kumpan se je zjutraj podal obirat jabolka. Ko je dopoldne prišel neki sosed na obisk, je šla Kumpanova žena klicat moža. Ker se ji na klice ni odzval, je stopila bližje ter v svojo žalost našla moža ležati pod jablano v globoki nezvesti. Na glavi je imel krvavo smrtno rano. Sosedje so ga prenesli v hišo, kjer pa se ni več zavedel ter je izdihnil še pred prihodom zdravnika. Kumpanu se je na jablani prelomila veja ter je padel 5 metrov globoko. Pri padcu je udaril z glavo ob kamen ter si prebil lobanjo.

Na dosmrtno ječo. Včeraj zjutraj so prepekljali iz zaporov jetnišnice morilca lastne žene in otroka, na dosmrtno ječo obsojenega krojača Ivana Šušteršiča v moško kaznilnico.

Celje

Dar Vincencijevi konferenci. Celjski župan g. Alojzij Mihečič je daroval Vincencijevi konferenci sv. Danijela namesto venca na grob umrlega župnika g. Petra Natlačenca 200 Din. Bog plačaj!

Kaj bo z gledališko sezono? Poročali smo že, da vlada letos med celjskim občinstvom za napovedano gledališko sezono zelo malo zanimanja. Ker do prvega roka ni bilo dovolj prijav, je uprava Mestnega gledališča v Celju podaljšala rok do 12. t. m. Opozarjamo na to ljubitelje gledališča s pripombo, da je jutri zadnji dan za prijave. Prijave se sprejemajo v knjigarni Domovina.

Cigava so koleša? Mestna policija v Celju je v zadnjem času zaplenila mnogo koles, ki so bila brez dvoma ukradena. Oškodovanci naj se zgledajo v tej zadevi pri predstojništvu mestne policije.

Smrtna kosa. V bolnišnici je umrl včeraj 64 letni eink. delavec v p. Jakob Tovornik z Dobrove, na Dobravi pa v sredo 73 letni posestnik Blaž Cater. N. v. m. p.!

Dve žrtvi nesreče. Gumzej Antonija, 40 letna vdova po žel. poduradniku iz Sv. Jurja ob j. ž., je v sredo pri trganju grozjda padla in si zlomila desno nogo nad koleno. — Svetel Martin, 76 letni posestnik iz Arclina pri Vojniku, je gnil v sredo k mesarju v Celje vole. Spoloma se je en vol splasil in močno poškodoval Svetla po levem kolku.

Pristojnost celjske policije. Na podlagi prijavitve okoliske občine k mestni občini celjski in ukinitvi urada občinske uprave Celje-okolica, se je pristojnost predstojništva mestne policije v Celju razširila tako na ves teritorij bivše občine Celje-okolica. Začasno bo na ozemlju bivše okoliske občine, ki dosedaj ni spadala pod kompetenco mestne policije, še nadalje opravljalo varnostno službo orožništvo.

atilikh kneza Miloša z Ljudevitom Šturom. Ni prav, da pisec ne pozna tudi tega, kar je objavil Slovenec. Da ne govorimo o krajskih kulturnih vesteh, naj omenimo iz preteklega leta samo članek O slovaških literarnih jubilejih in nekaj prej recimo o slikarju Žabotu, katerega je v reprodukcijah pokazala tudi Mladika, ter intervju z bratislavskim lektorjem Kovijanem ali članek o vtisih s Slovaškega Devel mesecev med Slovaki. Teh stvari pisatelj ni glosiral, dasi so omembe vredne, omeniti bi jih pa moral že pred daljšim časom, ko so izšle. Članek o slovaških kulturnih dogodkih kmalu ne bodo tako »dragoceno«, ampak kulturna potreba in dolžnost naših dnevnikov in zlasti literarnih revij.

Ruska Matica v Ljubljani je ob desetletnici svojega delovanja (1924—1934) izdala spomenico — v ruskem jeziku — o svojem delu, ki je izšla kot četrti zvezek »Biblioteka Ruske Matice« (str. 35). V njem se govori o nalogah Ruske Matice, o nje sestavi, organih in oddelkih. Posebno poglavje je posvečeno umrlim članom. Prav tako osebnim spremembam, kraljevemu pokroviteljstvu, o ruski knjižnici, pregled predavanj v njenem okvirju. Posebej omenja predavanja ruskih pisateljev in pesnikov v Ljubljani: Baljmonta, ki je predaval o ruskem jeziku in njega graditeljih, Cirikova, ki je govoril o sponinjah na Leonida Andrejeva in Gorkega, ter Sjeverjanina, ki jebral svoje pesmi. Omenja borbo ruske mladine proti raznarodovanju, ki je zanje gotovo važen problem. O tečajih ruskega jezika, izdajanju knjig ter pisateljskih natečajih za mladinske knjige, ki jih od časa do časa razpisujejo. Posebna poročila se nanašajo na vzdrževanje ruske cerkve pod Vrščem, na razmerje do našega dnevnega tiska in drugih slovenskih kulturnih organizacij. Zaključujejo poročila podružnic iz Sombora, Novega Sada in Hrasoveca. — Izvestju je dodan zemljevid, iz katerega je razvidna razširjenost abonentov Ruske knjižnice v Ljubljani.

Griža razsaja

Šmihel pri Žužemberku, 9. okt.

Pod gornjim naslovom je »Slovenski Narod« z dne 4. t. m. prinesel poročilo o epidemiji griže v šmihelski fari. Clankar nas seznanja z nevsakdanjimi ugotovitvami in nam servira izredno duhovitosti. Tako smo zvedeli za veliko skrivnost, da ima Šmihel ime po svojem farnem patronu sv. Mihaelu, da so naši Dolenjci sosedje reke Krke; zlasti pa ima talent za štetje bolnikov v naši župniji, ko jih je nastel kar 850, medtem ko šteje župnija po zadnjem ljudskem štetju 714 prebivalcev. Izrazito tendenciozna pa je izjava, da šmihelski g. župnik pravi, da je ta griža očitna kazen božja, s čimer hoče smesiti njega, ki je prvi deloval za hitro pomoč prizadetim vsem.

Da bodo mogli braveli dobiti o poteku in nastanku epidemije jasnejšo in objektivnejšo sodbo, podajamo nekaj ugotovitev.

Griža se je pojavila v šmihelski fari v začetku septembra. V Šmihelu so jo zanesli otroci s paše, ko so se družili s pastirji iz sosednje okužene Valične vasi, kamor jo je zanesel neki iz okuženega kraja doseljeni otrok in tam na disenterijo umrl. Radi nevednosti, pomanjkanja pitne vode, nehygienjskih stranišč, premale snage in prikrivanja obolevih, se je v nekaj dneh razvila prava epidemija griže. Ker so prve slučaje smatrali za psevdodisenterijo, merodajni faktorji bolezni niso posvečali dovolj pozornosti. Šele ko so padle prve žrtve in se je po novih bakterioloških preiskavah dognala prava griža, so se na mnoge pisane in ustne zahteve g. župnika Zupana podvzela potrebna zdravstvena in preventivna sredstva.

Med dolgotrajnim birokratičnim poslovanjem pa se je epidemija naglo širila in v Šmihelu in Klečeti skoraj ni bilo hiše, kjer ne bi imeli po več bolnikov. Ljudje so deloma po nasvetu banovinskega zdravnika, deloma iz lastnega nagiba, začeli voziti bolnike na vozovih v oddaljeno novomeško bolnišnico. Jasno je, da se je tako bolezen širila dalje po obcestnih vaseh, kjer so bolniki radi dolge in mučne vožnje iztopali in raztrosili z odpadki baele.

Temu brezupnemu stanju je napravil energičen konec novi ban g. dr. Natlačen. Higijenski zavod je pokazal popolno razumevanje ter preskrbel za hitro in učinkovito pomoč. Direktor dr. Pire lvo si je osebno ogledal stanje epidemije na terenu ter namestil v Šmihelu izkušenega epidemiologa g. dr. Korbarja, ki je z energično akcijo ob vestni pomoči svojega osebja v 10 dneh zajezil epidemijo. Tako hitremu uspehu, je po izjavi g. dr. Korbarja, odločilno pripo-

mogel g. župnik iz Šmihela in pa obe učiteljski moči. Ivršila se je imunizacija vseh na periferiji ogroženih vasi s šestkratnim cepjenem z entrovakcino, kar se je po doseganih izkušnjah pokazalo za zanesljivo preventivno sredstvo, če je bilo izvršeno pravilno in pravočasno. Če pomislimo, da so poleg imunizacije do danes prepeljali z avtomobili Higijenskega zavoda nad 150 bolnikov, deloma v Novo mesto, deloma v Ljubljano, je to poleg individualne pomoči bolnikom na obširnem terenu, uspeh neumornega in nad vse požrtvovalnega dela g. dr. Korbarja, h kateremu mu moramo čestitati. Vso pohvalo zasluži tudi njegovo osebje. Na zahtevo g. zdravnika in po posredovanju g. župnika so bili v novomeških bolnišnicah nameščeni začasno trije pomožni zdravniki, kar je bilo radi velikega števila bolnikov neobhodno potrebno.

Ko bi se s tako resno akcijo pričelo tedaj, ko je to zahteval g. župnik Zupane, bi ne bilo nad 10% smrtnih slučajev radi te, za današnji čas nepotrebne bolezni, ki je v nekaterih vzorno higijensko urejenih državah sploh ne pozna.

Za lokalizacijo epidemije se je odredila začasna zapora okuženih vasi, kontumiciranje obolevih družin in se je izvršila takojšnja desinfekcija in pa strokovno predavanje dr. Korbarja o griži s filmom. Tudi g. župnik je storil vse, kar je bilo potrebno. Bil je prvi, ki je oblasti opozoril na nevarnost in zahteval pomoči, prvi je v svojem cerkvenem govoru razložil ljudstvu vzroke bolezni in dal navodila za samoohrambo. Podal je geslo: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« To je tista od »Naroda« mu zlobno podtaknjena kazen božja. Tudi vse druge cerkvene svečanosti je z ozirom na bolezen združeval ali jih odložil na poznejši čas.

Ce upoštevamo vso veliko nesrečo, ki je zadela ubogo šmihelsko župnijo, vso žužemberško občino in velik del Dolenjske, je nujno potrebno sleden:

Oblasti naj takoj zahtevajo in podprejo napravo higijenskih stranišč. Ako so te vasi izpadle iz vodovodnega omrežja Dolenjske, naj se zanje napravijo ocepil. Novo mesto naj dobi svoj rošilni avto, ki je zlasti potreben ob epidemijah. Po možnosti naj se bolnišnica v Novem mestu razširi in podzavi. Ako to ni izvedljivo, naj se v Žužemberku restavrirajo zapušeni grad za bolnišnico ali izolirnico. Tako bi se rešil znameniti zgodovinski objekt in bi koristil poznim rodovom. Vse to se mora zgoditi v najkrajšem času, ako hočemo, da ne bo uboga Dolenjska postala naša rak-rana ne samo v gospodarskem, ampak tudi v higijenskem oziru.

je vadal, da je s palec in drugim prstom na nogi mogel čvrsto voditi čopič po platnu. Njegova vztrajnost in žilavost mu je pomagala do uspeha in danes slika prav tako urno in spretno z nogo kakor drugi slikarji z roko.

Danes popoldne je povabil slikar k sebi časnikiarje, da jim pokaže svojo spretnost in številne slike, večinoma v olju, vse napravljene z nogo. Pred nizkim stojalom je sedel na stol 14-letni sinček, ki tudi že dobro slika, mu pritril na stola papir in položil na tla barve. V posebnem stojalu, v katerem so bili zataknjeni različni čopiči in paleta, so bile vse potrebščine. Medtem ko mu je sinko izpiral čopiče, je slikar prijel z nogo čopič, ga pomolil v barvo, katere je razmazal na paleti, in delo se je začelo. Desno nogo je imel naslonjeno na kolenu levo in tako prožno vodil nogo s čopičem po papirju. Slika na papirju je kaj hitro rasla in v 10 minutah je bila že lepo izdelana pokrajina v akvarelu. Da to ni edino, kar zna, je slikar v drugih desetih minutah naslikal še lepo jesensko razpoloženje, ki je dokazalo navzočim, da mož ni mojster samo v spretnosti, ampak da ima tudi profinjen okus, ki vedno izdaja umetnika. S slikarjem potuje tudi njegova zvesta žena-družica, ki se je ob moči naučila slikanja na svilo ter mu tako tudi s svojim delom pomaga, da lažje pozablja na svojo težko usodo. Slikar bo v kratkem v Ljubljani priredil razstavo svojih del, če bo dobil razstaven lokal po zmerni ceni, ter tam tudi delal, tako da bo občinstvo moglo občudovati njegovo spretnost. Po rodu je Romun iz Temišvara in je v zadnjih 10 letih prepotoval že skoraj vso Evropo.

Koledar

Petek, 11. oktobra: Maternostvo Matere božje; Nikarij; Firmin; skof.

Osebnosti

Novi apelacijski predsednik gospod dr. Gotja Vladimir je včeraj nastopil svoje službeno mesto in prevzel poše predsedstva apelacijskega sodišča za Slovenijo.

Iz vojaške službe. Imenovani so za poveljnika 4. bataljona 46. pešpolka pelt. major Roman Srami; za poveljnika 1. bat. 47. pešp. bat. major Ljubomir Broz; za poveljnika 2. bat. 49. pešp. bat. major Arnold Redištaj; za poveljnika 2. bat. 56. pešp. bat. major Josip Prokeš; za poveljnika 4. planinskega bataljona pelt. major Josip Dežman; za poveljnika 5. pododseka obmejnih čet pelt. major Franjo Zaherl; za poveljnika 17. pododseka obmejnih čet pelt. major Slavko Skoljber; za pomočnika poveljnika 46. pešp. bat. podpolkovnik Lovro Pačič; za šefa voj. delegacije pri ravnateljstvu pomorskega prometne kap. fregate Baltazar Kovacek; za vršilca dolžnosti poveljnika broda »Orno« kap. korvete Josip Ablin; za pomočnika poveljnika minerskega poveljstva kap. fregate Vladimir Labak; za poveljnika torpiljarke »T 6« kap. korvete Julij Saks; za vršilca dolžnosti poveljnika broda »Javre« kap. korvete Zdenko Papež; za poveljnika torpiljarke »T 8« kap. korvete Karel Levičnik; za poveljnika torpiljarke »T 3« kap. korvete Milutin Zagoda; za poveljnika broda »Morava« kap. korvete Teodor Verbič; za šefa kožno-veneričnega oddelka stalne mornariške bolnišnice san. major mornarice dr. Franjo Vizjak; za vršilca dolžnosti poveljnika podmornice »Hrabri« poročnik bojnega broda I. razreda Josip Cerin; za poveljnika 2. bat. 2. pion. polka inž. major Zbiliko Majer; za poveljnika dolžnosti uravnatelja zetskega skladišča topniški kap. I. razr. Viktor Čretnik; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. divizion 31. topn. polka topn. kapetan I. razr. Oton Elbinger; za poveljnika 15. topn. polka topn. major

Franjo Krener; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. divizion 14. topn. polka IV. armijske oblasti topn. kap. I. razr. Slavko Cur; za poveljnika 2. divizion 14. topn. polka topn. major Josko Slobodnik; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. divizion 22. topn. polka topn. kap. I. razr. Vladimir Netel; in za vršilca dolžnosti poveljnika aeroplanske skupine 4. zrakoplovnega polka zrakopl. major Gustav Koračin.

Sadna razstava na banovinskem veleposvetu v Ponovičah je prav lepo uspeša. Obisk je bil rekorden, ker se je zadnja leta v litijem okraju podvojilo zanimanje za gojitev sadjarstva. Razstava je bila prav lepo in okusno prirejena na banovinskem dvorcu na Mačkovi. Največ sadja je razstavila uprava veleposvetstva, dalje domačini iz Ponovič, Stange, Smarina, Save in Litije. Kakovost razstavljenega sadja sicer ni bila prvovrstna, bilo je dosti sadja slabših vrst, ki ne bi smelo priti na razstavo. Obilo je bilo jabolč, hrusk zelo malo, kakor tudi breskev, ker sta ti dve vrsti sadja v naših krajih povečini pozeele. Glavna zasluga za okusno prireditelje razstave gre našemu neumornemu upravitelju banovinskega veleposvetstva g. L. Ruplju, kateremu je požrtvovalno pomagal naš nestor sadjarstva, aglim in praktični tajnik sadjarskega društva v Litiji šolski upravitelj g. Dragotin Rostohar. Namen te razstave je bil, da bi banovinski strokovnjaki raznovrstne sorte razstavljenega sadja pravilno ocenili in dali sortam pravilna imena. Na žalost pa iz nerazumljivih razlogov teh banovinskih ocenjevalcev in strokovnjakov ni bilo na razstavo.

Motnje v želodcu in črevesu. Ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoznost, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefovce grenčice«.

Moški zboril! Spomin vaših pokojnih tovarišev-pevcev in drugih mrtvih znancev boste najlepše počastili, ako jim na praznik Vseh svetnikov zapojeate na grobovih pretresljive žalostinke, ki vam jih nudi zbirka »Nagrobnice«, priredil Fr. Marolt. Pesmarica obsega 20 najlepših nagrobničnih domačih in tujih skladateljev za moški zbor in se dobi v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. Cena vsaznemu izvodu 20 Din, broš. 16 Din.

Opoldne, zjutraj in zvečer
Petanjsko pijte venomer!

Ščuke po 10-12 Din kg danes pri Ogrincu, Gradščice in Vodnikov trg.

Brezplačen čaj za masazo obraza. Zahtevajte pri nakupu Nivea-Creme brezplačno brošuro »Uspeh s pomočjo Nivea«.

Na kraljev grob na Oplenec (celodnevno bivanje v Belgradu) z brzovlakom 19. do 20. oktobra za 225 Din. Prijave in plačila do 15. oktobra. Podrobna pojasnila pošlje zastoj uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sentspeterska vojašnica.

Tovarna upog. pohištva in parketov Remec & Co., Kamnik-Duplica

nas naproska, da priobčimo sledeče: Ko smo začutili v našem podjetju potrebo po notranji reorganizaciji, smo se obrnili na gosp. O. Stieglitzu iz Stožice pri Ljubljani, ki nam je bil nasvetovan kot prvovrstna pomoč pri takem delu. Obrnili smo se nanj, kakor je ob minimalnih stroških v kratkem času izvedel v naših obratih in pisarnih daleko-sežne preureditve. Poonostavil je trgovsko knjigovodstvo ter dosegel pri večji razčlenitvi naravnost presenetljivo preglednost, uvedel je obratno knjigovodstvo ter evidenco v tehničnem obratu, ki obratno knjigovodstvo omogočajo, reorganiziral je skladišča, uvedel novo mezdno knjigovodstvo ter razne druge uredbe v pisarnah, ki dajejo vodstvu lahek pregled, nameščencem pa veselje do dela. Gospodu O. Stieglitzu izrekamo za vso to preureditev, ki brezhično posluje, tudi tem potom naše iskreno priznanje in zahvalo.

Tržič

G. minister dr. Miha Krek pride v soboto, 12. oktobra med nas. Razložil nam bo politični položaj ob osmih zvečer v dvorani »Našega doma«. Hvala leži smo mu za pozornost, ki jo je pokazal delavskemu Tržiču in okolici s tem, da se je kljub zaposlenosti takoj odzval našemu povabilu. Po dolgem času bomo zopet mirno enkrat poslušali nezakrpani odkrito besedo o političnem položaju. Gospod minister, dobrodošli!

Domžale

Ob prvi obletnici marsejskega zločina, ki nam je ugrabil našega kralja Aleksandra, je domžalska zborna priredila v Glasbenem domu lep in uspel komemorativni večer. Žalno proslavo se je udeležilo mnogo občinstva, tako da je bila dvorana polna. Kot uvod je godba zaigrala žalno korančico in še dva primerna glasbena komada. Slavno-stni govornik g. Vinko Riedl je nato v daljšem govoru proslavil veliko osebnost pokojnega kralja kot vojaka, diplomata in heroja našega časa. Občinstvo je spomin pokojnega kralja počastilo z dveminutnim molkom in štirikratnim vzklikom »Slava!«. Na koncu svojega govora, ki je vsem poslušalcem segel v dušo, je g. Riedl v ognjeviti besedah proslavil našega mladega kralja Petra II. Godba je zaigrala nato še državno himno.

Ptuj

Kememoracija za blagopojnim vladarjem ob prvi obletnici tragične smrti. V počastitev spomina blagopojnega kralja-mučenika se je vršila v sredo, 9. oktobra ob 9 v prostirski cerkvi sv. naša židovnica, ki jo je daroval ptujski prost g. Ivan Greif ob številni asistenci. Žalne službe božje so se udeležili predstavniki vseh civilnih in vojaških oblasti, družtev in korporacij, šolska mladina vseh ptujskih šol ter množica ljudi iz Ptuja in okolice. Četa vojakov pa je oddala v spomin salvo iz pušk. Po službi božji je bila žalna kememoracija na Tyrševem trgu ob veliki udeležbi ljudstva ter šolske mladine. Trgovine in drugi obrati so bili dopoldne zaprti, delo v državnih in samoupravnih uradih je ves dan počivalo. Od 9-10 in od 16-17 so gorele ulične svetiljke, zavite v flor. Mesto pa se je obleklo v praznično obleko in so plapolale zastave na pol droga.

Iz postne službe. Pri pošti v Ptuju so imenovani: za uradniškega pripravnika Artur Pahor, za dnevniciarje-služitelje pa Franc Košmerlj iz Ljubljane, Frane Fijavž iz Konjice in Frane Kurok od Sv. Vite pri Ptuju. — Premožen je uradniški pripravnik Branimir Babnik od pošte Slovenskegradce k pošti v Ptuj. — Upokojen je zvančinski Ivan Čuček, umrl pa je zvančinski Ivan Kozel.

KAVO PRISTNO Z DRAVO ZAJAMENO KOFEINA PROSTO

Kamnik

Spominu Viteškega kralja. Kamnik je na dostojen način počastil spomin blagopojnega kralja. V nadžupni cerkvi je bilo zjutraj žalno opravilo. Vse mesto je bilo v žalnih zastavah, zvečer pa so bile okrašene izložbe trgovin in na oknih so gorele sveče. V Kamniškem domu je imelo društvo »Kamnik« lepo komemoracijo, na kateri je govoril predsednik dr. Zvoček. Zatem je bila v Citalnici akademiji. Na prav tako lep način se je odzvala tudi kamniška okolica. V Nevljah je bila po naši komemoraciji v društveni dvorani, kjer sta govorila župan Ferdo Novak in šolski upravitelj Pero Horn.

Naznanila

Ljubljano

1. Nočna služba (ima jo lekarne): dr. Kmet, Tyrševa cesta 4; dr. Trnkoczy doč., Mostni trg 4 in ur. Ustar, Selenburgova ulica 7.

1. Kino Koflerjeva. Danes ob 9. izredno zanimivi film »Gospodar Azile« s Borisom Karlovom. Zraven se predlaga, čene globoko zanimane.

1. Del. »esperantsko društvo« priredil drevi ob 8 v prostoru »Dela in eksistenca« — Lj. Tyrševa (Dunajska) 9. — drugo divizijsko — interno prodava »Zelenega tedna« s sledečim sporedom: 1. Poudarek p. predsednik Mare Vurnoutov, 2. Kanto de Esperantisto — deklarira tovo, 3. Dora Zvanova, 4. La senca de la Verda senjaro (Pomen Zelenega tedna) — predava tovo, Damjan Vuhon, 5. Jazna debata o Esperanto. — Vabljeni vsi ljubitelji Esperanto, Plein Esperanto! Plein nin »Verda senjaro«!

1. Društvo »Stranice« imenih in trgovskih namestencev Slovenije, podružnica Ljubljana vald članstvo in pristojne na društveni izlet v nedeljo, dne 13. okt. k Sv. Gregorju pri Vel. Laščah. Odhod ob 7.30. Vsek naj kupi povratno karto do Ribnice. Nedeljsko dolžnost opravite pred odhodom. Prosimu za številno udeležbo. Če vreme ne bo ugodno, se izlet preloži na naslednjo nedeljo. Bog živi!

Celje

»Vajno in šun primerno predavanje«. V soboto, 12. t. m. ob 8 zvečer vsi narodno uspešni Celjani v Narodni dom! Tam bo imel g. dr. Črncl prav zanimivo predavanje o sedanjih kulturni in težavah življenjski borbi za obstanek naših bratov pod tujim jarmom. Naj ne bo nih enega iz naših vrst, ki se ne bi poslužil te redke prilike, da izve, kako je in kaj se stvari nastali na naši po tujih zasodeni zemlji. — Odh. »Sober« v Celju.

Drugi kraji

»Akademska društva« v Kranju je osnovala »Ljudsko univerzo«. Otvoritevno predavanje bo v soboto, dne 12. oktobra ob 8 zvečer v hotelu »Stara postnja«. Predava profesor in književnik Dobsljak Tina iz Ljubljane. — Udeležite se v čim večjem številu! — Odh.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA. Začetek ob 20

Petek, 11. oktobra ob 15. uri: »Fihar« v kuzarci. Dijaška predstava po globoko znanih esnah od 5 do 11 Din. Izven.

Sobota, 12. oktobra: »Direktor Campa«. Izven.

Nedelja, 13. oktobra: »Taja, dete«. Izven.

OPERA. Začetek ob 20.

Sobota, 12. oktobra: »Pepelka«. Angelina. Otvoritevna predstava. Premiera. Red 4.

Nedelja, 13. oktobra ob 15: »Mala Pluranga«. Izven. Znailane cene od 30 Din navzdol.

Ob 20: »Boccaccio«. Izven. Znailane cene od 30 Din navzdol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 11. oktobra: Zaprto.

Sobota, 12. oktobra ob 20. uri: »Bratje Karamazovi«. — Red 3.

Nedelja, 13. oktobra ob 20. uri: »Tartuffe«.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 11. oktobra: 11.00 Soliska ura: Koroski Slovenel (Uršio France) 12.00 Reprodueiran koncert resne glasbe 12.45 Vreme, poročila 13.00 Čas, obvestila 13.15 Narodne pesni s spremljevanjem Radijskega orkestra, pojo za. Neratova, gđ. Mišičeva, gg. Gostič, Janko 11.00 Vreme, borza 18.00 O šolski izobrazbi (Dora Vodičková) 18.30 Jacques Ibert: Elenes (simf. suita na slova) 18.45 Delavska ura: Problem zasebnih namestencev (Črtnoval Slavko) 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila 19.30 Nas. ura: Občutnega koroskega plebsila dr. Tomasevič iz Zagreba 20.00 Proune iz Zagreba 22.00 Čas, vreme, poročila, spored 22.15 Citre solo, z. Mengolits. Koniec ob 23.

Drugi programi

Petek, 11. oktobra: Belgrad: 20.00 Zagreb 21.30 Rad. ork. 22.30 Fibihevo skladbe. — Zagreb: 20.00 Gregorijanske pesni 20.30 Komorna glasba 22.15 Bosnanske Hubavne pesni — Dunaj: 17.30 Koncertna ura 19.25 Car in tovar, kom. opera, Lortzing 22.55 Jazz 24.10 Avstrijski zvoki — Budimpešta: 20.00 Izra 22.15 Plošče 23.00 Ciganska gal. — First-Hilton: 17.05 Lalka glasba 20.05 Izra, nlo. plesna glasba — Rijn-Bar: 17.05 Mandol. koncert 20.45 Zabavna glasba 22.00 Plesna glasba — Prag: 19.16 Zabavna glasba 20.05 Vioł. koncert 20.30 Dramatično pravljice, Jirasek 22.15 Plošče — Bratislava: 20.05 Sinf. koncert 21.30 Slovaška pesni in plesi 22.45 Plošče —

Župnik Peter Natlačen na zadnji poli

Petrovce, 10. okt.

Danes popoldne je nastopil bivši župnik iz St. Ruperta na Dolenjskem gosp. Peter Natlačen svojo zadnjo pot. Poleg domačinov so se prišli posloviti od pokojnika v posebno velikem številu njegovi duhovni tovarši iz ljubljanske škofije in zelo številne delegacije iz St. Ruperta, kjer je bilo njegovo zadnje službeno mesto.

Pred njegovo hišo je opravil molitve za rajnega g. opat Jurak, domačini so mu pa zapeli v slovo žalostinko. Nato so prenesli krsto v cerkev, kjer je žalski župnik, konz. svetnik g. Veterinik bral sv. mašo zadušnico. Po odpetih hvalehah se je razvil iz petrovške cerkve na žalsko pokopališče žalni sprevod. Za križem je stopala najprej šolska mladina iz Petrovc, dolga vrsta moških, nato pa duhovščina, nad 50 po številu. Med duhovščino smo opazili sliskega opata p. dr. Kustelica, priorja Učaka, dekane Tomažiča iz Trebnjega, Zabreta iz St. Vite, Keteja z Vrhnice, vzrojnega vodjo iz St. Vite Stularja, od istotam ekonom Markža in profesorja Pengova, čateškega župnika Povšeta, bog. prof. dr. Hohnjeca iz Maribora, zastopnika usmiljenih bratov iz Kandije p. Hrčica, superiorja oo. Lazaristov Flisa, od D. J. p. Kopatina in p. Zužka, od kapucinov p. Leopolda, šentpeterskega župnika Petra Flajnika, številno duhovščino celjsko in sosednjih dekani ter še več njegovih duhovnih sobratov iz ljubljanske škofije poleg že imenovanih. Za vozom s krsto je stopal pokojnikov brat g. ban dr. Natlačen s svojo, celjski župan g. Mihelčič, celjski okrajni načelnik g. dr. Zobeč, iz Maribora sta prihitela župan g. dr. Juvan in podžupan g. Zebot. Zelo številna je bila, kakor že omenjeno, delegacija iz St. Ruperta na Dolenjskem, ki se ni strašila ne stroškov ne truda, da se ne bi prišla še zadnjič posloviti od svojega dolgoletnega župnika. V delegaciji so bili zastopniki cerkev, občina, sola ter vse prosvetne in gospodarske organizacije. Ko je prispel sprevod na pokopališče v Zalecu, je g. opat Jurak opravil ob grobu še zadnje molitve za rajnega. Nato je stopil k odprtemu grobu sedanjí šentpeterski župnik g. P. Flajnik, ki se je v imenu vernikov šentpeterske župnije poslovil od pokojnika ter se mu zahvalil za vse njegovo delo, ki ga je opravil kot župnik v St. Ruperta. Govornik je tudi spustil v sveži grob blagoslovljeno zemljo, ki jo je prinesla šentpeterska delegacija z domačega pokopališča. Nato so mu še šentpetersčani in domačini zapeli v slovo žalostinko, in na krsto so začele padati grude. Zalostni in nemi smo se razhajali s pokopališča, ker smo zopet izročili materi zemlji zemeljske ostanke enega izmed vzornih slovenskih dušnih pastirjev.

Z nogami slika

Ljubljana, 10. okt.

Te dni je prišel v Ljubljano vojni invalid in slikar Aleksander Klein, ki je prepotoval v letošnjem letu skoraj vsa večja mesta v Jugoslaviji in povsod lep oboroževanje za svojo spretnost. V svetovni vojni ga je leta 1917 na bojišču zasula granata in ko so ga težko ranjenega rešili, sta mu odpravili obe roki. Živen obeh rok sta bila neozdravljivo poškodovana in mladi slikar, ki je sanjal pred vojno še morda o slavni bodočnosti, je bil nenkrat obojen na brezdelje. Ljubzen do slikarskega poklica pa mu ni dopustila, da bi opustil slikanje. Ker s popolnoma ohromelimi rokami ni mogel delati, je poskusil z desno nogo. Polni dve leti se

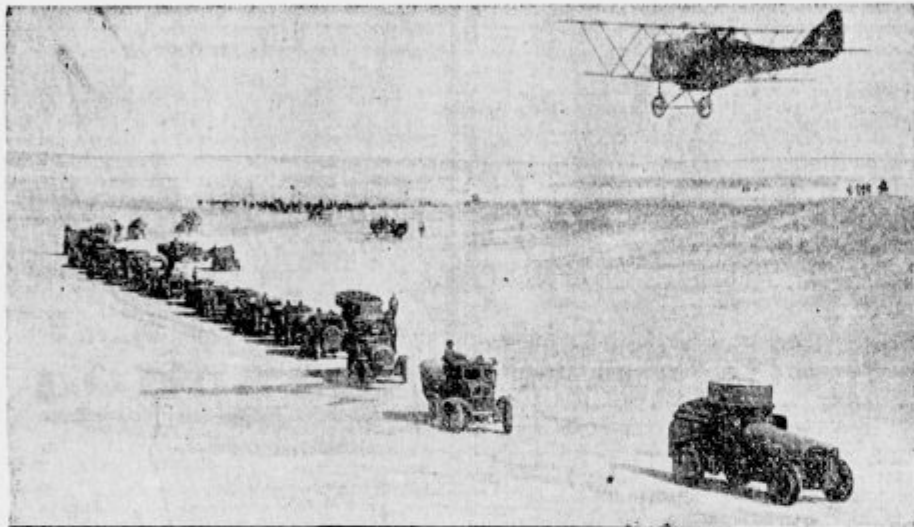
Slike z abesinskega bojišča

Abesinska predstraža pri Hararju. Njen položaj je podoben gnezdu storklje. Pri Hararju je 30 takih gnezd, odkoder opazujejo gibanje Italijanov.

Abesinski koptski svečenik navdušuje svoje vojake za boj proti Italijanom.

Italijani prodirajo v Abesinijo skozi deželo Ogaden. Crni kolonialni italijanski vojaki na svojem pohodu skozi puščavo med italijansko Somalijo in Ogadenom v spremstvu tankov in letal.

Brezžična postaja v Addis Abebi, ki bo imela v abesinski vojski velik pomen, zlasti ker ima deželo le eno železnico.

Neguševa armada. Prerez skozi abesinsko armado, v kateri je zastopano najstarejše orožje do najmodernejšega. Zgoraj na levi: Pred Addis Abebo se zbirajo vpoklicani vojaki. — Zgoraj na desni: Vojaki abesinskega topništva, ki ga pa ni veliko. Spodaj na levi: Neguševa garda, ki je moderno oborožena, a bosa. Spodaj na desni: Pro stovoljci iz Harara gredo na fronto.

Kdo bo zmagal?

Viteštvo ali civilizacija?

Nekaj o razmerah v Abesiniji ter o viteštvu abesinskih vojščakov

V londonski reviji »John o'London's Weekly« A. G. Macdonell na podlagi knjige ogrskega časnika Ladislava Farago, ki je prepotoval vso Abesinijo, odnotne razmere takole presoja:

Svet je razdeljen v dva tabora: eni vladajo z Italijani, ki so prevzeli zgodovinsko misijo, da v barbarsko deželo ponese civilizacijo, drugi pa drže z Abesinci, češ, da je to krščanski narod, ki bo vsiljivcu pokazal drugo Aduo. Kako se bo to končalo? Kateri imajo prav?

Farago je povsod v Abesiniji — z eno močno izjemo — našel le na korupcijo, lenobo, bedasto zvižanost, upornost in nevednost. Tista močna izjema pa je cesar Haile Selasie, ki je izobražen in moderen Abesinec. Obupno osamel je na svojem visokem mestu. Nič se ne zgodi brez njega, sam vse organizira in vodi: »Sredi tisočev čakajočih beračev, slug, požeruhov, vojakov in lenih ministrov, abesinski cesar živi samotarsko življenje v razpadajočih poslopjih in pozlačenih dvoranah. On je državljani, ki ima najtežje delo, ki ob štirih zjutraj vstaja in eno uro kasneje že sprejema prve obiske.« Svoje podložnike prekaša ne le po državniški spretnosti in politični modrosti, ampak je tudi prvovrsten, zvit in previden trgovec. Denar, s katerim oborožuje svoje vojake, dobiva na ta način, da prodaja koncesije (za napravo avtobusnih zvez, za elektriko, za zgradbo novih cest itd.). Poleg cesarja nihče nič ne zasluži. Cesar ima obe banki in je udeležen skoro pri vseh podjetjih. Kot zasebnik sam sebi kot cesarju poverja denar za visoke obresti. Glavno njeno premoženje pa je naloženo na Angliškem in v Švici! Farago pravi, da v Abesiniji velik mož vlada barbare. Taki so Abesinci.

Drugo vprašanje pa je: Ali bo Italija mogla premagati Abesince? Farago trdi, da Abesincem močno primanjkuje pušk, streliva in cest. Mnogo je plemenskih poglavarjev, ki bodo kar k Italijanom prestopili, zlasti v takih krajih, katere je Abesinija v novjšem času podvrgla in ki torej niso niti pravi Abesinci. Abesincem tudi hudo primanjkuje zdravil in zdravnikov. Izobražen Abesinec je nekoč rekel Faragu:

Vsi pojdemo v smrt, ko pojdemo v vojsko. Kdor bo zadet, bo izgubljen; zakaj mi nimamo ne zdravnikov, ki bi obvezovali naše rane, ne strežajev, ki bi ranjence spravljali v bolnišnice. Izkrvaveli bomo, če bomo zadeti. Vendar pa vkljub vsemu temu ne bo ostala doma živa duša, ko bo treba iti.

Ta stran je torej za Abesince kaj neugodna. Druga je neugodna za Italijane. Ti bodo morali premagati neizrečene težave, ko bodo prodirali v Ogaden in Harar. To so obupno suhi kraji brez vode. Farago je prestal po teh krajih silno težavno in nevarno popotovanje.

»Ogaden se zdi, kakor da bi ga že bila opustošila vojska. Po zemlji se vlečejo globoke razpoke, ki so podobne strelskim jarkom, ki pa so nastale od suše. Za krštem je pesek, za grmičjem pustinja. V tej neusmiljeni pokrajini prebivajo kruti ljudje in divje zveri.«

Med skalovjem in kaktaji je dovolj skrivališč za zasede. Vsa pokrajina je kakor nalašč za gverilsko vojskovanje, divje in kruto. Če bo modri švedski general Vidgin mogel pregovoriti Abesince, naj se na ta način vojskujejo, Italijani nikamor ne bodo mogli. Italija bo pač dosegla nekaj sijajnih začetnih uspehov ob mejah, potem pa bo vojskovanje splahnilo v kruto uničevanje, kateremu šibka finančno moč Italije ne bo več kos.

Vendar pa je mogoče, da ponosni in divji amharski vojščaki ne bodo poslušali nasvetov švedskega generala ter se bodo rajši vrgli v bojni metež s sulicami in ščiti med divjim krikom: »Adua! Adua!« Če se bo to zgodilo, bodo postali dober cilj letalstvu, tankom in strojnimi puškami. Italijani naj bi molili, da bi Abesinci ubrali to taktiko!

V knjigi je popisana tudi vznemirajoča anekdota, ki bi dala misliti, da bodo želje Italijanov vendar le uslišane. Cesar se je udeležil vojaških vaj v kadetnici. Ko je bilo vse končano, so mu švedski častniki povedali, katera stran je zmagala. Cesar je bil zelo presenečen in nejevoljen, ker je bil prepričan, da so drugi zmagali. Švedi so mu nato pojasnili, da je v modernem vojskovanju tako: Tiste čete, ki so manj vidne, navadno zmagajo. Nekdo iz cesarjevega spremstva pa je nato dejal, da je tako mnenje docela napačno. »Vojska je vojskovanje, ne pa skrivanje. Le strahopetci se plazijo pred sovražnikom. Abesinec pa se bolj viteško bojuje, mož proti možu. Abesinec nikdar ne bo streljal na sovražnika iz zasede!«

In tako nastaja za čuda narobe svet! Civilizirana velesila, ki se pripravlja za civilizatorično »misijo«, bo te divje barbare šele naučila, da v modernem vojskovanju ni več prostora za viteštvo. Kajpada se bodo Abesinci tega naučili kmalu, ko bodo z neba začeli deževati plini in kemikalije. Abesinci se bodo morali začeti bojevati na bolj »civiliziran« način, če hočejo kaj opraviti.

Najbogatejša ženska na svetu

Močne so ženske organizacije v Ameriki, pa tudi drugače so v Ameriki ženske od sile vplivne. Uradne statistike kažejo, da je polovica ameriškega narodnega premoženja v rokah žensk. S svojim vplivom so tako močne, da morajo z njimi računati politiki in denarni močniki. Čeprav je še vedno res, da so največji bogataši vendar le še moški, je pa na drugi strani res tudi to, da je v Ameriki še cela vrsta multimilionark, bankirk, industrijskih magnatov itd. Odločilno vlogo v javnem življenju imajo ženska društva. Upoštevati jih morajo bodisi najmočnejši industrijski, bodisi najslavnejši umetniki. Kdor se zameri ameriškim ženskim društvom, je izgubljen. Politik, ki bi hotel nastopiti proti vplivu ženskih društev, bo prav gotovo poražen.

Medtem ko je moč žensk v Ameriki v njihovi organizaciji in vplivu na javno mnenje, se pa na Japonskem ženski vpliv kaže na drugačen način. Zakaj nekatere ženske že več časa imajo važno besedo v gospodarstvu. Mogočni koncern »Suzuki«, ki se je med tem razširil, je vodila ženska. Sedaj pa je tam nastopila nova gospodarska zvezda v osebi gospodične Kiočo.

To dekle je šele pred kratkim po svojem bogatem očetu podedovalo bajne denarje 800 milijonov jenov (en japonski jen pa je 12,50 Din našega denarja, torej je mlado dekle podedovalo kakih 10 milijard v našem denarju). Njen oče je dolga desetletja trgoval z orožjem na debelo in je počasi vso trgovino z rižem na azijskem vzhodu vzel v svoje roke. Milijoni beraških kuljev in siromašnih kmetov so s svojim delom množili bogastvo bogatega Japonca. — riževega kralja. Ko je po njegovi smrti hčerka prevzela obširno trgovino svojega očeta, se je izkazala za vredno naslednico in pa pravi trgovski ženij. Sama opravlja posle generalnega direktorja, sama vodi številna podjetja, v katerih je zaposlenih več tisoč nameščencev. Nikoli ne dela manj ko 12 ur na dan. Pri tem delu se čuti — kakor sama trdi — docela srečno in pravi, da ni zanimivejšega in razburlivejšega sporta kakor njena trgovina.

Gospodična Kiočo pa se neče zadovoljiti s trgovinskimi uspehi svojega očeta. Blizu Osake je nakupila ogromna zemljišča ob morški obali. Ta njena dalekovidnost se je že splačala. Del teh zem-

ljišč ji je za drag denar že odkupila japonska vlada za luške naprave. Ker pa Osaka silno raste, ni dvoma, da bo gospodična Kiočo pri teh zemljiščih še od sile zaslužila.

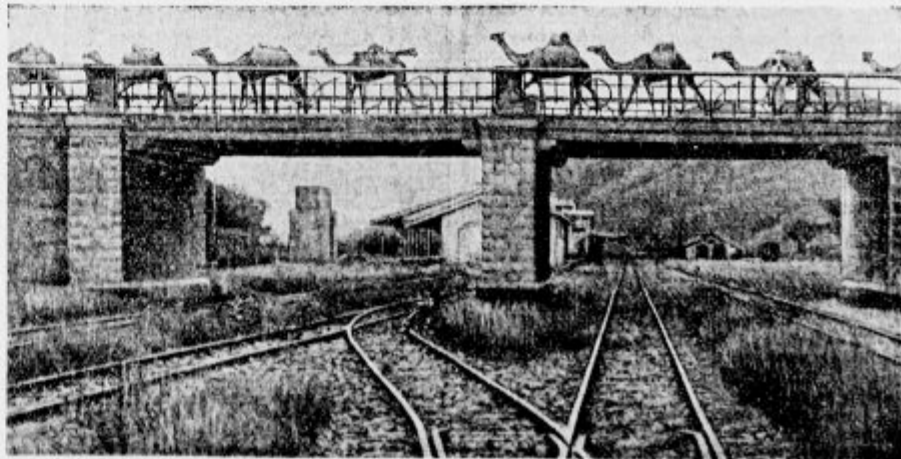
V zadnjem času pa prihajajo o tej bogatinki v javnost še bolj zanimive novice. Začela je snovati »svetovno rumeno banko«, s katero hoče v Aziji zlomiti moč ameriškega in evropskega kapitala. Ta azijski bančni trust gospodične Kiočo bo imel seveda sedež v Tokio, podružnice pa po vsej Aziji ter bo imel toliko denarja, da se z njim ne bo mogel meriti noben bančni koncern na svetu.

Platon — vzdevek

Le malo jih je, ki bi vedeli, da se najslavnejši grški filozof, ki ga svet pozna, Platon, po latinsko imenuje Plato po stari navadi starogrških imenovanj, kot se je njegov stari oče imenoval Aristokles. To družinsko ime, ki ga mu je dal njegov učitelj Ariston, kateri je svojega učenca radi plečate, tršate postavil imenoval Platon, kar pomeni plečat, širok, pa se je v stari dobi tako pozabilo in je dandanes znano samo še strokovnolaški zgodovinarjem. In še ti zmeraj uporabljajo ime Platon in pridevnik platonično. O platoničnem dialogu in o »platonični ljubezni« je pa brez dvoma že vsak slišal. Koren imena Platon je »plate« — široko. Iz tega zvemo, zakaj se drevo platana imenuje tako. Platana je tudi široko drevo, ima najbolj na široko razrastle krošnje.

Zlato na planoti Pamir

Znanstvena geološka ekspedicija je našla na pamiški planoti v okolici Alma-Luk sklade zlate rude. — V tri četrta leta so dobili do 108 odstotkov zlata, letos 5 krat več ko lani. Največ zlata je dobil letos Rang-Ualski znanstveni odsek na Pamiru. V Kirgiziji je veliko zlatega prahu v naplavinah reke Narin, 200 km od železnice. Sploh je pa mnogo zlate rude na obronkih Tjanšana in Pamira, ki jo bodo začeli skoraj izkoriščati. — Sovjeti pridno preizkušajo razne svoje pokrajine za zlato, tako da utegne Rusija glede na zlato kmalu prva na svetu.

Edina abesinska železnica, ki veže Addis Abebo s francosko luko Džibuti. Da pa je velblod še vedno najvažnejše prometno sredstvo v Abesiniji, dokazuje ta slika: Karavana velblodov gre čez most, pod katerim teče edina abesinska železnica.

Razdolžitev kmeta na Poljskem

Vprašanje razdolžitve kmetov opazimo v zadnjih letih povsod, ker se cene kmečkih pridelkov padle na svetovnem trgu prav znatno. O razdolžitvi kmetov se razpravlja celo v bolj industrijskih državah, kjer uživajo kmetje velike koristi od visoke carinske zaščite, ki skoro onemogoča dovoz kmečkih pridelkov iz drugih pretežno kmečkih držav in znižuje ceno naših kmečkih pridelkov v pretežno kmečkih državah, dočim zvišuje cene kmečkih pridelkov v državi pretežno industrijskega značaja.

Za Jugoslavijo mora biti zanimivo, kako so to vprašanje rešili na Poljskem, kar vsekoli tega, ker ima Poljska našemu gospodarstvu zelo podobno gospodarstvo: Kmetje predstavljajo na Poljskem 70% vsega prebivalstva in poznajo skoro iste težave glede prodaje svojih pridelkov, kakor naši kmetje, ker ovirajo carinske meje drugih držav njihov izvoz. Tudi poljski kmet je torej spoznal težave pri odplačevanju svojega dolga in kmatu je prišla tudi državna oblast do prepričanja, da mora izdati primerne ukrepe za uravnoteženje interesov kmečkih dolžnikov in njihovih upnikov, predvsem denarnih zavodov.

Prvi ukrep je vseboval konverzijo posojil zavodov, ki dajejo dolgoročna posojila iz izkupitka zastavnih listov. Obrestovanje teh obveznic in posojil se je znižalo na 4-5%, obenem pa se je moglo odplačevanje teh obveznic in iz njihovega izkupitka danih dolgoročnih posojil podaljšati od 20 do 33 let na največ 56 let. Da se doseže hitrejši način izterjavanja zapadlih obveznic, ki jih posojila, so dali denarnim zavodom pravico, da vodijo sami izvršbo zoper netočenega dolžnika. Na ta način se je doseglo mnogo točnejše plačevanje obveznic, obenem pa se je izvršil postopek porenih, vsekoli česar bi bil tak izvršilni postopek priporočljiv tudi pri nas.

Drugi ukrep se je nanašal na ostala posojila denarnih zavodov, ki so jih dajali iz vlog, torej deloma kratkoročno, deloma dolgoročno. Dolgoročna posojila so dajale zlasti hranilnice. Dočim je prej na Poljskem znašala obrestna mera za taka posojila vsaj 8-10%, je bila znižana na 6-8%, obenem pa se je moglo porazdeliti odplačilo dolga na več let.

S tem se Poljska ni zadovoljila. Predvsem se je zavedala, da mora nastopiti pri denarnih zavodih prezdolženost, ako se zniža sam kapital njihovih terjatev napram kmetom. Zato si ni upala predpisati znižanja dolga samega. Ker pa lahko nastopijo težave pri denarnem zavodu tudi zaradi prekomernega znižanja obrestil, je poljska država prevzela na sebe polovico znižanja obrestne mere, zavedajoč se, da bi onemogočila vsvarjanje novega narodnega kapitala v denarnih zavodih, ako bi fi vsled znižanja kmečkih obrestil morali znižati obrestil za vloge na prenikzo stopnjo.

Da morejo poljski denarni zavodi tudi izplačevati svoje vloge v neomejenem obsegu, je vlada ustanovila Akceptacijsko banko, katere daje denarnim zavodom, ki imajo kmečka posojila, menice s svojim akceptom do višine teh posojil, katere lahko denarni zavod pri poljski Narodni banki (Bank Polski) brez vseh omejitev vnovči. Akceptacijska banka dobi za svoj podpis le malenkostno provizijo — 1/3% letno.

V 1. 1935 so nastopile male spremembe dosedanjih ukrepov. Predvsem se vsi kratkoročni in srednjeročni krediti na podlagi posestev do 500 ha obvezno spremenijo v posojila z rokoma odplačevanja 10-14 let, obrestil za vsa taka kmečka posojila pa se znižajo na 4%, torej na isti znesek, kot je to predvideno pri nas. Poljska vlada je torej mnenja, da zmoro kmet tudi pri današnjih prilikah 4% obrestovanje, ki je še vedno mnogo nižje kakor pred vojno. Poljski zakonodajalec pa si je tudi esvel svoje težke odgovornosti za nadaljnje uspešno delovanje denarnih zavodov, ki imajo taka kmečka posojila. Ako namreč plačujejo denarnemu zavodu kmečki dolžniki komaj 4% obrestil, je zavodu nemogoče plačevati za vloge več kakor 2% obrestil, in tako nizke obrestil ubijajo v vlagateljih voljo do naloganja denarja v denarne zavode. S prenikznimi obrestili se ubija ustvarjanje narodnih prihrankov in narodnega kapitala in posledica more biti le še večja odvisnost vsega gospodarstva od tujeja kapitala.

Zato je poljska država sklenila, da povrne denarnim zavodom glavni del obrestne diference, ki nastane med prejšnjo in sedanjo 4% obrestno mero za kmečka posojila ter dobivajo denarni zavodi od države letno 1-3% bonifikacije. Važno je začelo, da veljajo isti predpisi glede povračila obrestil od kmečkih zaščite za vse vrste denarnih zavodov enako, torej tudi za državne in privilegirane denarne zavode, ki so na Poljskem izredno močni. Izjava velja edinele za hranilnice, ki morejo celo v nekaterih primerih zahtevati poleg največje 3% bonifikacije še 1/2%.

Tudi pri najnovejši ureditvi kmečkih dolgov je obveljalo načelo, da se mora denarnim zavodom omogočiti, da morejo na podlagi tako uredjenih kmečkih terjatev dobiti posojila za izplačilo vlagateljev. Akceptacijska banka daje denarnim zavodom svoje akcepte, ki jih morejo denarni zavodi predložiti Narodni banki in drugim privilegiranim zavodom v svrhu reeskompta. Važno je, da se dajejo taki reeskomptni krediti za čas 10 do 14 let in da so kmečki dolžniki prisiljeni odplačevati svoj dolg redno, ker so obenem poverjeni posebni kontroli.

Kmetijska zaščita je na Poljskem dosegla zabljeni uspeh: kmetje odplačujejo svoje dolgeve z obrestil, katere zmoroje, denarnim zavodom, ki ne smejo utrpiti pri tem nikake izgube na kapitalu, dočim jim država povrne večino obrestil, ki jih zavodi izgubijo zaradi znižanja obrestil. Ker pa se terjatve denarnih zavodov napram kmetom sedaj porazdelijo na dolgo dobo let, jim daje Bank Polski na podlagi teh kmečkih terjatev vedno posojila za izplačilo vseh vlagateljev.

Pomagano je torej kmetu-dolžniku in vlagatelju, in posledica je, da izkazujejo denarni zavodi stalen prirastek vlog; istočasno je tudi ohranjena kmetova kreditna sposobnost.

Poljska ureditev kmečkih dolgov more tedaj veljati za vzorno. Z ozirom na podobno strukturo gospodarstva, ki jo imata Jugoslavija in Poljska kot pretežno poljedelski državi, bi kazalo Jugoslaviji, da se pri reševanju kmečke zaščite drži načel, ki so se na Poljskem tako odlično izkazala. M.

Dotok zlata v Švico in Belgijo. V dobi od 30. septembra do 7. oktobra je znašal dotok zlata v Švico 3.1, dotok zlatih deviz pa 1.5 milj. frankov. V dobi od 20. septembra do 3. oktobra se je zlati zaklad Belgije povečal za 77 milijonov frankov na 17.171 milijonov.

Borza

Due 10. oktobra.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha, Berlina in Newyorka. Narasli so tečaji Amsterdam, London, Pariz in Praga. Popustila sta Bruselj in Trst. V zasebnem kliringu je ostal tečaj avstrijskega šilinga na ljubljanski borzi neizpremenjen na 8.60-8.70, dočim je v Zagrebu popustil na 8.55-8.65, v Belgradu pa je notiral 8.50-8.60. Orski boni so notirali v Zagrebu 30.65-31.35, v Belgradu pa 31.15-31.85. Angleški funt je narasel v Zagrebu na 236.96-238.56, v Belgradu na 237 denar. Španska pezeta je v Zagrebu notirala 5.55-5.65, v Belgradu pa 5.70 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2960.30-2974.90, Berlin 1756.08-1769.95, Bruselj 737.93-742.99, Curih 124.22-1431.29, London 214.17-216.22, Newyork 4340.37-4376.68, Pariz 288.32-289.76, Praga 181.48-182.58, Trst 355.03-358.11.

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din. Curih, Belgrad 7, Pariz 20.24, London 15.065, Newyork 307.25, Bruselj 51.8525, Milan 24.975, Madrid 11.93, Amsterdam 207.75, Berlin 123.69, Dunaj 57.20, Stockholm 77.70, Oslo 75.70, Kopenhagen 67.30, Praga 12.75, Varšava 57.85, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.645, Buenos-Aires 0.835.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila danes zopet slabšaja in so danes tečaji večinoma popustili. Promet je bil slab.

Ljubljana. 7% investicijsko pos. 76.78, agrarij 44-46, vojna škoda promptna 352-355, begluske obveznice 59-60, 8% Blerovo posojilo 77-79, 7% Blerovo posojilo 67-69, 7% posojilo Drž. hip. banke 73-75, 7% stab. pos. 80 blago.

Zagreb, državni papirji: 7% invest. posojilo 75-78 (75), vojna škoda 352-355 (353, 357), 6% begl. obveznice 58-61, 8% Blerovo posojilo 78 blago, 7% Blerovo posojilo 65-67, 7% stab. pos. 75-78 (78). — Delnice Priv. agr. banka 226-227 (227), Trboveljska 105 den., Isis 40 bl., Osj. sladk. lov. 132-135 (130), Jadranska plovidba 300 den.

Belgrad, državni papirji: 7% invest. posojilo 70.50-80 (80), agrarij 45-46 (45.50), vojna škoda 350-352 (355.352), 6% begl. obv. 63-63.25 (63.50), 8% Bler. pos. 70.25 den., 7% Bler. pos. 67.50-68.50 (68), 7% pos. DHB, 75.50 blago, 7% stab. pos. 80 blago (79.50). — Delnice: Narodna banka 5000 blago, Priv. agr. banka 223-225 (225, 223).

Zitni trg

Tendence za pšenico je nadalje čvrsta, čeprav se cene v primeri z večerjo izpremenile. Vse kaže, da se je pšeničnega trga polastila spekulacija, ki stremi za nadaljnjim povišanjem cen, kar pa ne bi smelo biti, ker ne gre, da bi pasivni kravi plačevali žito in moko predrago. Tudi koruza je zelo čvrsta in zahtevajo zanjo 102.50 bc, za umetno sušeno 05-07, za času primerno suho za dobavo decembra in januarja pa 00-05. Tudi moka je zelo čvrsta.

Novi Sad. Pšenica: bc. 169-165, bc. ladja 167.50 170, bc. ladja Begej 165-167.50, slav. 162.50-165, srem. 162.50-167.50, ban. 162.50-165. Oves: bc.,

Sport

Zakon o obvezni telesni vzgoji naroda

V vseh kulturnih državah močno propagirajo telesno vzgojo naroda. Mladino vzgajajo naprazličnejša društva, ki imajo telesne vaje na prvem ali pa vsaj na najvidnejšem mestu svojega programa. Kajti vse organizacije, ki se bavijo z vzgojo mladine, se dobro zavedajo, da brez telesne vzgoje danes tudi duševna vzgoja ne more dobro uspevati. Države podpirajo to gibanje bodisi, da same pomagajo s svojim aparatom, s katerim razpolagajo, bodisi, da finančno ali na kak drug način podpirajo to, za narod in državo obkorožnostno gibanje. Povsod ima telesna vzgoja isti namen, namreč vzgojiti zdrav in krepak narod, da bo čim lažje prenašal napore in težkote, ki se mu stavijo na življenjski poti.

V naši državi se bavi s telesnimi vajami prav malo ljudi. Na sportnih in drugih igriščih sicer vidimo tisoče, da, desetisoče ljudi, ki prisostvujejo igram, v katerih se meri med seboj 22 igralcev, toda aktivnih sportnikov, to je takih, ki bi se tudi sami bavili s telesnimi vajami, je tako malo, da nam gotovo ni v čast. Kaj je vzrok temu, ne bom razmotiral, dejstvo je, da je to tako in da bi bilo številu aktivnih sportnikov močno dvigniti. No in to hibo v telesnovzgojnem gibanju v naši državi so uvideli tudi merodajni činitelji; posledica tega je bila, da smo dobili zakon o obvezni telesni vzgoji naroda, ki se deloma že izvaja po mestih in občinah. Kako važnega pomena za našo mladino, je ta zakon, bo pokazala že najbližnja bodočnost.

Zakon o obvezni telesni vzgoji smo pri nas že dolgo pogrešali. Kajti naša mladina je stala in še stoji ob strani telesnovzgojnega gibanja. Kam zaide potem taka mladina, ki običajno tudi za nobeno drugo resno stvar nima smisla, si lahko mislimo. Sport je borben, v telesnih vajah ne poznamo počitka, vedno se tekmuje, bori. Današnji mladini pa delo v premožnih slučajih — na žalost — ne diši. In povsem razumljivo je, da se izogiba tudi sportni vrst, ker tu ni mesta za mehkužnega ali delmrznega. Sport hoče celega človeka in zahteva, da je življenje sportnika tudi tedaj, kadar ni na igrišču, vedno sportno, to se pravi, da živi zmerno, pravno, da je vedno svež, čil in krepak.

Te drugi državah je privatna iniciativa, odobro privatne organizacije so telesne vaje močno razširile med širokimi plastmi naroda. Poglejmo na primer naše severne brate Čehoslovake, kjer je telesna kultura tako razširjena kot morda nikjer drugje na svetu. Tam imajo polno telovadnih in sportnih organizacij, ki se vse lepo razvijajo in ki vse delujejo, da se telesna vzgoja čim bolj razširi med narodom. Država gibanje vseh organizacij močno podpira. Tam na primer je redek človek, ki ne bi bil član tega ali onega telovadnega ali sportnega društva; pri nas pa je nasprotno redek oni, ki se bavi s kakimi telesnimi vajami. Ker obstoječe organizacije niso dosegle na sportnem, odnosno na telesnovzgojnem polju tega, kot bi bilo treba in kar je zlasti za našo državo nujno potrebno, zato je posegla v vmes država sama. Naša država se predobro zaveda, kakšnega pomena za narod in državo so ravno telesne vaje in kaj pomeni za državo zdrav in močan narod. Čim več bo igrišč in čim bolj bodo polna obrežja rek in planine, tem manj bo treba bolnic. Čim več bo sportnikov, tem lepši bodo uspehi tudi na mednarodnih in olimpijskih tekmah. To sicer za samo telesno vzgojo kot tako ni bistvenega pomena, toda treba je računati z dejstvom, da uživajo danes one države največji ugled, ki tudi v sportu kaj pomenijo. Poglejmo na primer malo Finsko, da o Ameriki niti ne govorimo. In končno tudi ne smemo prezreti dejstva, da se nas neprijatelji, katerih imamo krogi-krog dovolj prav nič ne bojo bali, če bomo slabi.

srem in slav. 125-130, RZ ne notira. Jecmen neizpremenjen. Koruza: bc. in srem. 99-101, ban. 99-103. Moka: bc. in srem. ogg 230-250, št. 2 210-230, št. 5 190-210, št. 6 170-190, št. 7 150-160, št. 8 112.50-117.50. Fižol neizpremenjen. Otrobi: bc., srem. in ban. juta vreče 87.50-90, bc. juta vreče ladja 90-92.50, Krompir ne notira. Tendence čvrsta. Promet srednji.

Št. 42.070-1935.

Razglas licitacije

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu bo izvršil dne 21. oktobra 1935 ob 11 javno pismeno očitno licitacijo v uradnih prostorih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani za zgradbo uradove hiše ekspoziture ljubljanskega OUZ-a v Kranju: 1. zidarska dela; 2. tesarska dela; 3. kleparska, krovska dela; 4. mizarska dela; 5. slikarska dela; 6. plešarska dela; 7. platnene zavese; 8. kovaška dela; 9. pečarska dela; 10. steklarska dela; 11. linolejska dela; 12. parketna dela; 13. elektrotehniška dela. — Za časa razpisa morelo interesi dobiti pogoje in vsa ostala navodila pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani in Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

V Zagrebu, dne 10. oktobra 1935.
Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

biči. Svojo domovino bomo mogli samo tedaj uspešno braniti, kadar bomo utrjeni. No in tudi to je eden važnih momentov telesne vzgoje, četudi šele v drugi vrsti. Prezreti tudi ne smemo dejstva, da bomo mladino, ki se bo bavila s telesnimi vajami, odtegnili raznim drugim škodljivim pojavom, gostilni in slinč.

Sedaj bi se pa še dotaknil onih telesnih vaj, s katerimi bi najbolje in najuspešneje dosegli svoj namen.

Kaj je prav za prav namen telesne vzgoje? Na to je odgovor zelo lahek in enostaven. Vzgojiti krepke, zdrave in zavedne državljane, da ohranijo svojo čilost in gibčnost do visoke starosti, da postanejo pogumni, neustrašni ter disciplinirani in da dobe smisel za skupnost. Sedaj nastane vprašanje: s katerimi vajami najlažje vse to dosežemo. Glade tega sem sledečega mnenja: Pri izvajanju obvezne telesne vzgoje bi bila upoštevati letne čase in vremenske prilike. Vsekoli bi se moral naučiti plavati, smučati in kolo voziti; razume se, da tam, kjer nimajo nikakega snega, ali nobene vode, ne bodo smučali, oziroma plavali. Gopl naj bi se turizem, popotovanje in taborene. Vrtil bi se pouk v spoznavanju narave, čitanju kart, orientaciji itd. Redovne vaje bi morali prav povsod izvajati, da se privadijo na red in disciplino, ki je danes bolj razvarena kot kdaj prej. Gimnastične vaje bi morale biti vedno na programu. Vsekoli bi se moral prirediti prve pomoči v nezgodi, reševati bi moral znati utopljenca itd. Kake igre, zlasti v naravi, bi bile zelo na mestu. V zaprtih prostorih (v telovadnicah) bi se gojila tudi orodna telovadba, pri kateri naj bi zavzemala važno mesto tudi tako zvana naravna orodna telovadba. Orodnih vaj bi se moral vsakdo udeleževati (samo oni ne, katerim bi zdravnik prepovedal), kajti ravno z vajami na orodju si pridobimo tako korpuz, spretnost, prisotnost duha, kakor pri malokaterih drugih telesnih vaj. Seveda naj bi tudi orodne vaje po možnosti večbali na prostem. V delevnem vremenu, dalje v zgodnji pomladi, pozni jeseni in pozimi smo seveda navezani na telovadnice, sicer pa pojdemo vedno na sonce, na zrak.

Z novim zakonom o obvezni telesni vzgoji bomo tudi na polju telesne kulture dosegli ono višino, ki nam gre in ko jo naša država po vseh prilikah zasluži. Le škoda, da se bo pouk v telesnih vajah vršil samo enkrat na teden — večkratne vaje so namreč neizpeljive — in da tudi za dekleta ni uveden obvezen pouk v primernih telesnih vajah. Dal Bog, da bi imel ta zakon popoln uspeh in da bi vse ljudstvo uvidelo njegove koristi. Fante ven iz gostila in drugih takih lokalov ter na sportne prostore z njimi, kjer se bodo vadili v telesnih vajah sebi in državi v korist in pogos. L. K-er.

Gradec: Ljubljana

Lahkotlet, ki so letos tolikokrat in tako uspešno nastopili, se nam predstavijo jutri in v nedeljo v zaključnem lahkotletskem dvoboju Gradec: Ljubljana na igrišču Primorja. To srečanje je postalo tradicionalno, saj se atleti obeh mest že več let zaporedoma srečujejo v zanimivem in lepem boju za barve svojih mest.

Borba bo toplot hujša kakor kdakoli prej, kajti Ljubljana, ki velja za favorita, ne nastopi kompletna, ker ima ravno dva najboljša atleta blesirana. Vseled tega bo od začetka do konca nesigurno, kdo bo zmagal.

Ljubljana se dobro zaveda resnosti tega dvoboja, zato se je nanj temeljito pripravila. Isto tako seveda tudi Gradec, ki pošlje v borbo vse sasele tega torej sledi, da bomo imeli v Ljubljani za zaključek sezone prvotrans lahkotletsko prireditel, ki bo privabila vse prijatelje lepega sporta.

Tekme prično v soboto ob 15.30, v nedeljo pa ob 15.

Za lep in hiter potek tekem je tvrdka Philipps-Radio, ki jo zastopa H. Suttner, stavila prireditelju brezplačno na razpolago oiaševalne naprave.

Hermes: Atletiki (Celje)

V nedeljo se bo vršila prvenstvena tekma pozvezne lige v Ljubljani. Za nasprotnika bodo imeli naši šiskarji po daljšem razdobju moštvo Atletikov iz Celja. Iz ponovne dobre forme in pa iz zadnjih rezultatov, katere so dosegli, se da sklepati, da bo tekma zanimiva. Bomo videli, kako se bodo kaj Hermežani obnesli. — Na sporedu je tudi predtekma. Nastopi SK Karlovac proti B-moštvu Hermesa. Obe tekmi se vršita ob vsakem vremenu na igrišču Hermesa.

Celjski sport. Klub slov. kolesarjev v Celju priredi v nedeljo, 14. oktobra klubsko dirko na progi Celje—Grobje—Celje—Frankolovo—Celje, 60 km. Start ob 14 na Krekovi cesti pri Glaziji. Cilj okrog 16 pri gostilni Svetel na Mariborski c.

SK Grafika. Drevi ob 19 sešestanek vseh aktivnih igralcev v društvenih prostorih. Udeležba obvezna. SK Hlinja (teat. seboj). Drevi ob 20 važna seja občestva v Kavarni Evropa.

ASK Primorje (lahkotletska ekipa). Za radiotele na lahkotletskem dvoboju Gradec: Ljubljana v soboto in nedeljo, 12. in 13. okt. in, se kot reditelji dobijo naslednji člani: prof. Zorica, Balč Brzina, Gabrček, Paveti. Imenovani naj se javijo v soboto, najpozneje ob 14.45, v nedeljo ob 11.15, vrhovnemu reditelju, g. Gumerniku.

Zahvala

Za številne dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega srčno ljubljenega očeta, starega očeta, brata, strica, tasta in svaka, gospoda

Karla Kocjana

posestnika

kakor za poklonjene prelepe vence in cvetje se tem potom prav iskreno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini, gosp. župniku Finžgariju in g. kaplanu dr. J. Pogacniku za duhovno tolažbo v času pokojnikovske bolezn, primariju g. dr. Lavriču, zdravnikom gg. dr. Tavčarju in dr. Magajni za vso požrtvovalno skrb, Trnovskemu cerkvenemu nevskemu zboru za lepo žalno petje, Križanski moški Marijini družbi, zastopnikom raznih uradov, društev in organizacij in končno vsem prijateljem in znancem, ki so blagodejno pokojnika v tako mnogobrojem številu spremili na njegovi poslednji poti. Vsem Bog povrni!

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 12. okt. m. ob pol 6 jutraj v župni cerkvi v Trnovem.

Liubljana, dne 10. oktobra 1935.

Kocjanovi.

Indeks cen narašča

Narodna banka objavlja indeks cen na debelo za mesec september 1935, iz katerega je razvidno naraščanje cen. Zlasti so se povišale cene rastlinskih proizvodov v zvezi z zadnjim dvigom cen pšenice itd. Saj je od avgusta na september narasel indeks cen rastlinskih proizvodov za kar 10.5 točke. Narasle so cene pšenice, fižola, suhih čespej in čena. Nadalje so narasle cene v skoro vseh skupinah, kar kaže sledeča tabela (podlaga so cene v letu 1925, kot 100):

sept. 1934 avg. 1935 sept. 1935

rastl. proizvodi	61.2	67.6	78.1
živina in proizvodi	54.5	53.1	53.6
mineralni proizvodi	78.6	80.0	80.4
ind. izdelki	65.6	66.4	67.3
skupni indeks	63.2	64.8	67.8
izvozni predmeti	59.2	62.6	65.9
uvozni predmeti	67.9	68.9	69.4

Vino v konzervah

V severnoameriških Zedinjenih državah se že nekaj časa vrši močna propaganda za prodajo vina v konzervah.

Leta 1934. je bil ustanovljen poseben vinski zavod, pri čigar ustanovi so sodelovali kalifornijski producenti vina. Temu zavodu pripada trenutno 190 članov, ki pa kontrolirajo skoro 90% vse vinske produkcije v Zedinjenih državah. Namen zavoda je vpeljati vino kot marko, za kar smatra za najbolje, da se vino prodaja v konzervah. Prodaja vina v konzervah ima po mnenju zavoda mnogo prednosti. Tako so prevozni stroški za konzerve v primeri s steklenicami za 30% nižji. Ker se konzerve polnijo v kleteh, je dana s tem garancija za kakovost vina. Na drugi strani pa ima ta način prodaje vina tudi svoje elabe strani. Vprašanje je namreč, če se vino ravno tako dobro drži v konzervah kot v steklenicah. Možno je tudi, da se spremene kemične sestavine vina ob dotiku s kovino, če se vino skazi itd. Vse to kaže, da prodaja vina v konzervah ne pride v poštev za kvalitetna vina, ampak samo za vina, ki se zelo veliko konzervirajo in ne gre pri tem toliko za kakovost. Ker se še novost ni dovolj vpeljala, bo treba počakati na praktične uspehe te novosti iz Amerike.

Licitacija pragov. Te dni je bila v Belgradu licitacija za dobavo 1,639.291 kom. pragov, ponudbeni pa je bilo 2,030.550 kom. Cene za hrastove pragove so se gibale med 38-48 Din za dimenzije 2.60, 16/26, 16; za bukovne pragove 2.60, 16/26, 16, od 24.60 do 30.20 Din; za 2.50 15/25, 16, od 25 do 29.40 Din; za borove 26-31 Din, oziroma 23.70 do 29 Din. Cene so približno na laneli višini.

Kako skuša Ford povečati prodajo. Iz Detroita (USA) poročajo, da je Ford sklenil vpeljati nov zanimiv način plačila za svoje vozove. Vsek bodoči kupec novih Fordovih modelov, ki bodo privrkat razstavljeni na novi Fordovi razstavi v novembru, se priporoča ta-le plačilni sistem: kupec plača v gotovini 100 dolarjev, nato pa se obveže plačati mesečno po modelu 18-20 dolarjev. Dolder plačuje svoje mesečne obroke v redu, mu Fordova družba garantira vsako leto dobavo novega voza proti vrnitvi starega voza. Kako seveda Ford pri tem pride na svoj račun, ne vemo. Gotovo pa je, da bo novi plačilni sistem privabil Fordu mnogo novih kupcev, ker si Amerikanci želijo nabaviti vsako leto nov voz. Zaenkrat velja ta plačilni sistem samo v USA.

MALI OGLASI

V malih oglasi velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanijski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročitvi. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert salon-skega orkestra. (b)

Službo dobe

Pletilje
prvovrstne — iščem za stalno delo. — K. Sosa, Mestni trg. (b)

Radiotehnika
strokovno naobrazenega, sprejemno proti fiksnim plačil in proviziji. Reflektira se le na agilne in delazmožne moči. Ponudbe z navedbo plače ter dosežanjega službovanja je poslati na upravo »Slov.« pod »Vesten« 12580. (b)

Krojaškega pomočnika
z večletno prakso sprejem. Rems, Vogelnja 5.

Spretna šivilja
za pletenine se sprejme takoj. T. M. Rozman, Zidovska 7. (b)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana, Krekov trg 10.

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosebno stanovanje lepo, solučno, oddam takoj. Sp. Šiška, Beljaška ulica 32. (c)

Sobe

ISČEJO:
Opremljeno sobo iščem v bližini dolenskega kolodvora. Ponudbe z navedbo cene je poslati upravi »Slov.« pod znč. »15. oktober 12594«. (c)

Porestva

Droben oglas v »Slovenca« posreduje ti hitro prodaj, če te ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Majhno posestvo
vzajem v najem v okolici Maribora, Krškega ali Zagreba. — Ponudbe upr. »Slovenca« pod zn. zmerina najemnina 12593.

Spalnice, jedilnice,

kuhinjske opreme, stolce vseh vrst, za takojšnje dobave zajamčeno kupite pri Novak, Vetrinjska 7, Koroška 8. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trdniki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg. (l)

Jabolka

namizna, razne vrste, in beli krompir, ima za oddati par vagonov Peter Setina, Sevnica ob Savi. (l)

Tinčkove in Tončkove prigode

151.

Kako povodnemu konju zapremo gobec.

Če boste tudi vi, otroci, ki tole čudovito storijo o Tinčku in Tončku berete, zašli kdaj v takšno grozansko stisko, kakor so bili v tem hipu naši trije junaki, storite tako, kakor je storil Tinček — in povodni konj bo postal na mah krotek kakor jagnje! Vem, da ste zdaj na vso moč radovedni, kaj je storil Tinček. Stresel je vsebino zabojčka zijačemu povodnemu konju v žrelo in rekel:

»Na, prijateljček požrešni, pohrustaj namesto nas rajši tole! Dober tek!«

V zabojčku je bila citronova kislina...

Lahko si mislite, hoho, kako imenitno je razjedajoča kislina teknila vodni zverini! Zaprla je gobec, debelo pogoltnila in izbulila oči kakor žaba.

»Je že sita!« se je pošalil Tonček.

Tinček pa ji je pomahal z roko v slovo:

»Zbogom, vaše blagorodje, in še kaj pridite v vas!«

K Bogu Vsemogočnemu je odšel po večno plačilo njegov zvesti služabnik prečastiti gospod

Janez Nep. Košmelj

biseromašnik in župnik v pokoju

Zatisnil je trudne oči snoci ob pol 10 v 92. letu starosti in 69. letu mašništva, dobro pripravljen za pot v večnost.

Pogreb bo v petek, 11. oktobra ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice na Stari poti 2 na pokopališče k Sv. Križu.

Molimo zanj!

Ljubljana-Zelezniki, dne 10. oktobra 1935.

Žalujoči sorodniki.

Mladost
ne mine, če se

ZOBJE
ne postarajo

... Da pa bodo zobje zmerom mladi, zdravi in lepi, se mora vsak dan vporabljati PASTA GIBBS.

Ta pasta Vam nudi največje jamstvo v pogledu higiene in lepote. Samo milo lahko na znanstveno temeljit način očisti in neguje zobe ter obvaruje njihovo prvotno belino brez najmanjše škode za zobe in zobno meso.

Ravnajte se po nasvetu najboljših zobnih zdravnikov in vporabljajte dnevno

ZOBNO PASTO

Glav. zastopstvo za Jugoslavijo: Hinko Mayer in drug, Zagreb

Inserirajte v „Slovenca“!

Zahvala

Vsem, ki ste počastili z mnogimi prelepimi vencami in šopki in udeležbo na pogrebu, spomin moje blagopokojne matere, oziroma sestre, tete in tašče, gospe

Marije Veselá

in vsem, ki ste mi skušali olajšati bridko izgubo z besedo in dejanjem, izrekam tem potom najudanejšo zahvalo. Za vsa Vaša dobra dela Vam bo Vsemogočni plačnik.

Posebej pa sem dolžna zahvalo gosp. dr. Vilku Špornu, zdravniku v Ljubljani in Marijinim sestram od čudodelne Svetinje (Vincentinum), ki so moji materi lajšali dolgotrajno in mučno trpljenje s požrtvovalnim in človekoljubnim delom.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1935.

Lujza Lovšinova

Joseph Conrad:

Gašpar Ruiz

4

Slušali so ga. Prvi trenotek sem pričakoval, da bosta oba, možakar in golida, izginila, tako goltljivo so ujetniki planili k oknu; mislil sem, da ga bodo z zobmi potegnili z okna. Bil je nezanski naval, toda on je držal godilo krepko v naročju in z golimi nogami odbijal naskoke nesrečnikov. Ob vsaki njegovi brezi so naskakovalci odleteli nazaj in zakričali od bolečine; vojaki pa so krohoteje gledali skozi okno.

Vsi so se krohotali, da so si morali podpirati boke, razen narednika, ki je bil videti mrk in nataknen. Bal se je, da se ne bi ujetniki dvignili ter planili ven, — kar bi bilo nedvomno kaj slabo izpričevalo zanj. Ali tega se ni bilo bati, ker sem stopil sam z golo sabljo pred okno. Ko je korenjaški Gašpar Ruiz tovariše zadostil okroti, so začeli drug za drugim prihajati k oknu; izlezali so vrato in v nastavljeni ustnici k robu golide, katero jim je možakar z izrazom nenavadnega usmiljenja, dobroščnosti in sočutja nudil s svojega naročja. Ta njegov dobrohotni izraz pa je bil seveda samo posledica njegove skrbnosti, da ne bi po nepotrebnem razlival vode, pa njegovega častitljivega sedenja na oknu; a če se je ta ali oni le predolgo prižemal z ustnicami k robu golide, ko je Gašpar Ruiz rekel: »Ti imaš že dovolj, tedaj pa njegova noga ni poznala milosti ali obzirnosti in ga je stokajočega in zvijajočega se sunila daleč v notranjostno tesno luknjo, kjer je nemara podrl še dva ali tri druge, preden je sam padel na tla. In prihajali so k njemu še in še; videti je bilo, kakor da hočejo popolnoma izsušiti studenec, preden pojdejo v smrt. A vojaki so se tako izborno zabavali z Gašparjevim doslednim ravnanjem, da so dobre volje kar naprej prinašali vodo k oknu. Ko je pribočnik po svoji sileti prišel na lice

mesta, je bilo kajpada zaradi te zadevščine nemalo hrupa. O tem vas lahko zagotovim. Najhujše pri tem pa je bilo, da general, ki smo ga pričakovali, ta dan sploh ni prišel v trdnjavo.

Gostjo generala Santierre so jeli enodušno izražati pomilovanje, da mož tolikšne moči in samobladanja ni ušel smrti.

»Moje posredovanje ga res ni rešilo,« je pritrtil general. »Ujetnike so odvedli na mesto usmrtnitve pol ure pred solnčnim zapadom. Gašpar Ruiz ni delal nikakih preglavic, kakor je pričakoval narednik. Ni nam bilo treba iskati konjika z lassom, da bi ga krotil, kakor da bi bil možakar kak divji bik sredi campu. Kolikor se spominjam, je s prostimi rokami korakal na morišče sredi drugih, ki so bili zvezani. Nisem pa videl tega. Ni me bilo namreč zraven. Dobil sem zapor, ker sem se vnešaval v službo ujetniške straže. Ko pa sem o mraku sedel slabe volje v svojem starovanju, sem slišal tri strele in prepričan sem bil, da ne bom svoj živ dan več slišal o Gašparju Ruizu. Nedvomno je z drugimi vred padel. Pa smo le še imeli priliko elišati o njem, dasi se je narednik bahal, da mu je s sabljo prerezal vrat, ko je umirajoč ali mrtev ležal na svojem obrazu na kupu ustreljenih. Rekel je, da je to storil zato, da bi rešil svet tega nevarnega izdajalca.

Priznavam, señoiores, da sem vedno z nekakšno hvalečnostjo in občudovanjem mislil na tega brdvasa. Častno je rabil svojo moč. V njegovem sreču ni bilo njegovi telesni moči odgovarjajoče silovitosti.

V.

Gašparja Ruiz, ki je z lahkoto razpognil težko omrežje temnice, so z drugimi ujetniki odvedli na usmrtnitev po pravem sodu. »Vsaka krogla ima svojo nakaznico,« pravi pregovor. Vsa zastuga pregovorov je v njihovem jedrnatem in slikovitem izrazu. Njihove prepričljivosti pa je iskati v hipni osvojitvi naših src. Z drugimi besedami: sunkoma nas zgrabijo in prepričajo.

Preseneča pa nas njihova oblika, ne vsebina. Pregovori so umetnine — cenene umetnine. Praviloma pa niso resnični, razen če so slučajno povsem vsakdanji, kakor je n. pr. rek: »Bolje je pol hleba kruha ko nič,« ali za »Zgrešiti je isto ko milje dalje streljati.« Nekateri poslovice so naravnost slabe, druge nemoralne. Tale, ki se je razvila v preprostem sreču ruskega ljudstva: »Človek sproži puško, Bog pa vodi kroglo,« pa je po božno kruta in v grenkem nasprotju z zamisljivo božjega usmiljenja. Saj bi bilo za Varuha siromakov, nedolžnih in slabotnih naravnost protislovno, voditi n. pr. kroglo v očetovo sree.

Gašpar Ruiz je bil brez žene in otrok in svoj živ dan ni bil zaljubljen. Komaj da je kdaj govoril z drugo žensko kakor s svojo materjo in pa s staro črno, domačo dekle, ki ji je bila koža oglejene barve, nagubana in mrzavo telo od starosti upognjeno. Če je bila katera krogla onih pušk, ki so na petnajst korakov streljale, namenjena posebej za sree Gašparja Ruiz, je zgrešila svoj cilj. Ena od njih pa mu je le odbila kosček ušesa, a druga trohico mesa z ramena.

Rdeče, z nobenim oblakom ne zastrto solnce se je potapljalo v škrlatno morje in strmelo s svojim ognjenim pogledom na velikansko steno Kordiljerov, ki so mu bili dostojna priča slavnega zatona. Nepojmljivo, čemu je moralo gledati ljudi, ki so se z mravljično pridnostjo ukvarjali s svojim nespetnim in brezpomembnim delom klanja in moritve, iz vzrokov, ki niso bili le vobče otročji, temveč tudi ne docela umiljivi. Pa je le ocvetlevalo hrbe strelec in obraze obsojencev. Nekateri od teh so se zgrudili na kolena, drugi so stali konci in nekaj jih je obrnilo svoje glave od naperjenih puškinih cevi. Gašpar Ruiz, največji med vsemi, pa je stal pokonci in povešal svojo veliko, kosmato glavo. Bleščalo se mu je malo od zahajajočega solca in prištevati se je že med mrtve.

Zgrudil se je ob prvem strelu. Padel je, ker je mislil, da je mrtev. Težko je telebnil na

tla. Ves iz sebe je bil od pretresljivega padca. »Nemara pa le nisem mrtev,« je mislil sam pri sebi, ko je slišal, da strelna četa na poveljnikov ukaz iznova nabija puške. Zda se mu je prvokrat zavitava v sreču nada, da bi mogel uiti Negibno in z okrepelimi udi je obležal na tleh, pod dvema težkima truploma, ki sta se mu preklenili preko hrbita.

V trenutku, ko so vojaki v lahno se premikajoči kup ustreljenih ujetnikov oddali tretjo salvo, je solnce zašlo in skoraj hkratu s pomračenjem morske planjave je pogrnil mrak tudi obalo mlade republike. Iznad temnega nižavja pa so se še dolgo časa svetili in škrlatno odražali sneženi vrhovi Kordiljerov. Vojaki so posedli po tleh in kadili, potem pa odkorakali nazaj proti trdnjavi.

Narednik sam pa je odšel z golo sabljo v roki pregledovat kupe urličev. Kot »človekoljuben« človek je skrbno pazil na vsak gib ali streljav ud, tako prežet od ideje usmiljenja, da bi ob najmanjšem znaku življenja porinil ost rezila ranjencev v telo. Toda nobeno truplo mu ni dalo prilike, da bi izvršil svoj velikodušni namen. Niti ena mišica se ni zgenila, niti mogočne kite Gašparja Ruiz, ne, kajti ta se je, oškropjen od krvi svojih sosedov, delal mrtvega ter se skušal pokazati še bolj nečutnega, nego so bili drugi.

Ležal je na obrazu. Narednik ga je prepoznal po njegovi veliki postavi, in ker je bil sam dokaj majhen, je z zavistjo in prezir hkratu gledal uničenje tolikšne moči. Ta nenavadni vojak mu je bil vedno zopr. Iz nekakšnega nizkotnega sovraštva je zarezal Gašparju Ruizu s sabljo dolgo rano okoli tilnika; imel je nekaj nejasen namen, da bi se tako prepričal, je li ta brdvas zares mrtev; kakor da bi krepko telo laže kljubovalo krogli. Narednik namreč ni bil prav nič v dvomu, da je bil Gašpar Ruiz na več mestih prestreljen. Nato je stopil naprej in kmalu za tem s svojim moštvo odkorakal ter prepustil trupla skrbi vran in jastreb.